

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉS:

4-hatású polt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 387.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1915.

POSTASZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, július 20.

Lublin felé visszavonulnak az oroszok.

Budapest, július 19. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

A szövetségesek offenzívája Lengyelországban és Wolhyniában tegnap tovább folyt. A Visztulától nyugatra és az Ilzankánál harcolnak. Az Ilzától nyugatra, az osztrák-magyar csapatok elfoglaltak néhány ellenséges állást. A Krasznosztawtól nyugatra emelkedő magaslatokon német csapatok kemény harcok között diadalmasan nyomultak előre. Skierbleszow és Grabowice között osztrák-magyar ezredek osztrák-magyar csapatokkal szembeállítva a német erőkhez a Wolloan keresztül heves küzdelemben megnyitották az utat az ellenséges magaslati állásokba. Itt háromezer fogoly jutott vitézeink kezére. Sokaitól északra és délkeletre változó harcok után észak-morvaországi, sziléziai és nyugatgalíciai Landwehr a Bug keleti partján megvetette lábát Kirchbach lovassági tábornok parancsnoksága alatt álló erőink itt tizenkettő tisztet és egyezerhatszáz főnyi legénységet elfogtak és öt géppuskát zsákmányoltak. Azon sikerek, melyeket a szövetségesek ilyenképen tizenhatalcadikán az egész arvonalon kivittek, megrendítették az ellenség ellentálló erejét. Bár az oroszok a legutóbbi napokban minden elérhető erősítéseket harcba vontak, nem tudtak tovább helytállani és a hónap tizenhatalcadikáról virradó éjjelen az egész arvonalon megkezdtek a visszavonulást és a győztes szövetséges seregeknek átengedték a harc mezejét. Kelet-Galiciában a helyzet általában változatlan maradt. A Dnyeszter-frontunk csak Zaleszkyitől lefelé volt ismételtlen makacs ellenséges támadások célpontja. Az oroszok hét-nyolc sorban nyomultak előre. Az első sor látszólag fegyvertelen volt, mintha meg akarná magát adni, felemelt kézzel közeledett. Az ellenséges támadás tűzünkben, borzalmas veszteségek mellett összeomlott. Magától érthető, hogy amint ezt hasonló körülmények között a jövőben is tenni fogjuk, a látszólag fegyvertelen támadókra is tüzelünk.

Olasz hadszíntér:

A görzi grófságban tegnap nagyobb harcok kezdődtek. Az olasz tüzéség korán reggel mindentéle kaliberű ágyúval megkezdte a tüzelést a doberdoi fensik széle és görzi hídfő ellen. A tüzelés hevessége délben a legmagasabb fokot érte el akkor az erős gyalogság a fensik egész széle ellen támadásra indult. Makacs, az éjszakán át is tartó több ízben kézi tusára menő harcokban osztrák csapatainknak sikerült az olaszokat, akik helyenkint legelől levő árkaikat elérték, mindenütt visszavert. Mozsaraink öt nehéz lövegeket elhallgattattak. Ma reggel a harc újra lobot vetett. Most is visszautasítottuk a görzi hídfő ellen intézett elszigetelt ellenséges előretöréseket. A középső Isonzónál, a Krn területen és a karinthiai határon az olaszok ellen tüzéségi tevékenységet fejtettek ki, mely részben éjjel is támadott. A tiroli határ területén több zászlóaljnak támadását az Eisenreich tarajon, a Pfann csúcson és a Filmoor tetőn fekvő magaslati állásaink ellen a Kreutzberg nyeregétől északra visszavertük. Schlotderbach vidékén egyik gyenge osztagunk kiűrtette előre tolt állását. Dél-tirolnál a harcok tovább tartanak. Különösen dícséret illeti határerődeink derék védőit, akik ezen véd-bástyákon az ellenséges tűznek hősiességgel ellentállnak.

Tengeri események:

Tegnap reggel Ragusa, Wechio és Grawosa előtt összesen nyolc olasz sűrű és tizenkettő torpedó jelent meg és a vasútra a grawosai pályaudvarra, néhány helysége, valamint a Ragusanál és Wechionál emelkedő magaslatokra megkezdte a tüzelést. Összesen mintegy egyezer lövés volt. Néhány magánépület kissé megsérült. Emberéletben kár nem esett. Sebességünk sem volt. A Giuseppe Garibaldinak már jelentett megtorpedozása öt óra negyvenöt perkor reggel történt, mire az olasz hajóraj parti vizeinket sietve elhagyta. Hőfőnök altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség tájékoztatója.)

Visszavonultak az oroszok a Narewen tundra.

Berlin, július 18. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Souchez vidékén, a hol a nap aránylag nyugodtan telt el, éjjel élénkebb volt a harci tevékenység. A franciáknak Souchez ellen intézett támadását visszavertük. Az ellenségnek ettől délre megkísérelt támadásait tűzünk megakadályozta. Az Oise és az Argonnek közti arvonalon többszörös élénk tüzéségi és aknaharcok voltak. Az argonnei erdőszélekben az ellenség jelentőség nélküli gyenge támadásokat kísérelt meg. A Maas magaslatokon Les Epargestől és a Tranchétől délnyugatra váltakozó módon tovább harcolunk. Csapatunk a folyó hó tizenhetedikén elért kis helyi előnyöket újból elvesztették. Három tiszt és háromszáz főnyi legénység jutott fogságunkba.

Keleti hadszíntér:

A német csapatok Tychumot és Schiusetot elfoglalták. Windaut megszállottuk. Az Alt-Auznál megvert ellenség üldözése közben tegnap elértük a Hofzumberge körül és az ettől északra elterülő vidéket, Mitautól nyugatra ellenség tartja az egyik előre elkészített állást. Pepeljantól és Kurschanytól keletre harcolunk. A Pissa és a Szkva között az oroszok állásaikat, a melyeket többszörösen áttörtünk, kiűrtítették és a Narew felé visszavonultak. Az itt harcoló német tartalékos és landwehr-osztagok a legutóbbi napokban minden felé az ellenséges ellentállásnak kedvező erdő és mocsaras vidéken kiváló teljesítményeket értek el. Gallwitz tábornok hadserege tovább előre nyomult. Ezen hadsereg most a maga teljességében Osztrólska-Nowogeorgiewsktől délnyugatra a Narew vonalon áll, ahol az oroszok erőseikben és a hídfőkben nem találtak védelmet és a Narewen át máris visszavonultak. A foglyok száma itt egyszázegy tisztre és huszonnyolcezerhatszázhatvan főnyi legénységre emelkedett. Lengyelországban és a Visztulától és Pilicától nyugatra oroszok továbbra is visszavonulnak kelet felé.

Délkeleti hadszíntér.

Az ellenség, amelyet július tizenhetedikén a Siennától délnyugatra elterülő vidéken Woyrsch vezérezredes hadserege megvert az Ilzánka

szakasz mögött előre elkészített állásaiban kíséri meg az üldözést megállítani. Az ellenség előállításait Cieplow mellett a vitéz sziléziai Landwehr már tegnap délután rohammal elfoglalta. Ugyanezek a csapatok éjjel behatoltak az említett előállítások mellett fekvő ellenséges lőállásba. **Hasonlóképp ingani kezd az ellenség vonala Kassanownál és Baranownál. A döntés közöbön áll. A felső Visztula és Bug között a Mackensen tábornagy főparancsnoksága alatt álló szövetséges hadseregek harca egész napon át lankadatlan heveséggel folyt. Pilaszkovicze-Krasznosztawnál, ahol a német csapatok áttörtek, az oroszok a legkétségbeesettebb erőfeszítéssel iparkodtak a vereséget elhárítani. Egyik érintetlen gárdahadosztályukat is harcra vetették, de csapataink ezt is megverték. Tovább keletre egészen Grabowiec környékéig az osztrák-magyar és német csapatok**

kierőszakolták az átkelést a Pillcán. Sokal mellett és attól északra az osztrák-magyar csapatok a Bugon át előrenyomultak. Ezeknek a sikereknek kényszerítő hatása alatt az ellenség a Visztula és Bug közötti az egész arcvonalon visszavonult. Az ellenség az ellentámaszt még csak Krasznosztowntól nyugatra kíséri meg. Azon a helyen, ahol áttörtek, az oroszok súlyos veszteséget szenvedtek. A német csapatok és az Arz altábornagy parancsnoksága alatt küzdő hadtest csupán július 16-ika és 18-ika között tizenhatezerháromszázötven embert fogtak el és huszonhárom géppuskát zsákmányoltak. Írásbeli parancsot találtunk, amely szerint az ellenséges hadvezetőség el volt tökévelve, hogy veszteségeikre való minden tekintet nélkül a végsőkig tartja az általunk immár elfoglalt állásokat. **Legfőbb hadvezetőség.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Böhm-Ermolli katonái.

Arad, július 19.

Költők, szónokok, történetírók, politikusok, a kik az utánunk következő jobb időkben a magyar katonák vitézségéről, nagyszerű haditetteiről, komoly harcok szelleméről beszélni, vagy írni akarnak: klasszikus forrást találhatnak erre nézve a hadsereg-parancsnokok nyilatkozataiban. Ezek a hadsereg-parancsnokok nem szívesen tesznek megkülönböztetést az alájuk rendelt csapatok között. Béke-időben a hadsereg belső egységét féltik az ilyesmitől. A hadseregnek az elméletek szerint egyforma oszlopszürke valaminek kellene lenni, amely egyforma hűséggel, kötelességtudással követi a parancsot és egyforma elszántsággal néz a halálveszedelemmel szembe.

Böhm-Ermolli, a Lemberget visszafoglaló osztrák-magyar hadseregnek parancsnoka, egy újságíró előtt nyilatkozott a harcéri helyzetről. Ebben a nyilatkozatban szinte önként, a tábornok óvatosságát megtörve, árta ki a magyar katonák felkesedő dicsérete. Büszkén említette föl Böhm-Ermolli, hogy hadserege csupa magyar katonából állott, a mikor Mackensen seregét a kaukázusi orosz hadtest támadásának veszedelmétől kiszabadította. Minden dicséreten felül áll a magyar katonák magatartása, — mondotta a hadseregparancsnok.

Nem az első és nem is az utolsó illetékes elismerés, amely a magyar katonák kiváló harci értéke felől a háboru alatt elhangzik. Azt a féltett egységet megbontják a magyarok, — de az által bontják meg, hogy a vitézségük által kiválnak a nagy közösségből. A milyen őszinte volt a magyar királyhűsége, amilyen becsületes az osztrákokhoz való testvérisége, amilyen értékes a munkabírása és amilyen egyenes a gondolkodásmódja a béke ideje alatt, — olyan megbízható, kitartó, elszánt és erős most a harcok alatt. Mindaz az erény, amely ezeréves múltja alatt benne

kikristályosodott, most, a háboru megpróbáltatásai alatt tündöklően látszik és ragyogó példája a hadsereg minden rendű és nyelvű katonáinak.

Az ilyen dicsőségnek bizonyára drága ára van. A bátorság és kötelességtudás nyomában szaporán terem a vér, az önfeláldozás. És a magyar katonák nem sokallják az árat azért, hogy a történelemben meg legyen írva, hogy utódaik száján éljen örökkön-örökké: a magyarban soha, senki nem csalatkozott; a magyar, a mire hívták, a mire sors szánta, mindig becsülettel, tisztességgel, férfi módjára végezte el.

Lehet-e elképzelni azt a fényes jövőt, amely a háboru után az ilyen nemzetre vár? Nem a hála révén számíthat erre a jövőre; de az által, hogy végre barát és ellenség egyformán megismerte, és azok, akikkel sorsa együvé kapcsolta, meg fogják tudni becsülni.

... Ha a hadsereg nagy egységéből a nyilvánosság érdeklődése kiemelte a Böhm-Ermolli-sereget, Böhm-Ermolli pedig külön foglalkozott abban a magyar katonákkal, akkor vegyünk mi is, a hozzánk legközelebb állók dicsőségére, egy szűkebb egységet ki a Böhm-Ermolli-hadseregéből. A Böhm-Ermolli nagyszerű katonái között vannak az aradi bakák, a harminchármasok, akiket több alkalommal dicsérettel is tüntetett ki a kiváló tábornok. Tábori levelek, a harcéréről hazatérők leírásai mind rajongva beszélnek arról, hogy a Böhm-Ermolli sereg vitézségében milyen nagy részük van a mi fiainknak, a harminchármas bakáknak. A dicséret sugaraiból, amellyel a tábornok a magyar katonákat elhalmozta, bizonyára sok esik az ő verejtékes fejükre. Amint az apa a fiát boldogan látja egy egész tömegben, amelyet dicsőség ért, mi a Böhm-Ermolli szavai mögött meglátjuk — ha nem is nevezte meg őket — az aradi katonákat. Ugy tekintjük az ő megdicsértetésüket, mint a legnagyobb kitüntetést, amely ezt a várost és megyét: a harminchármasok szülőföldjét valaha érte.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Sebestyén Géza lesz a temesvári színházigazgató. Temesvárról jelentik: A mult hé végén Komjáthy János színházigazgató bejelentette Geml polgármesternek, hogy régi baja miatt orvos-tanársra vissza kell vonulnia a színház igazgatóságától és, hogy abból a célból, hogy visszavonulása a temesvári színházra nézve minél kevesebb zavart okozzon, Sebestyén Géza színművésszel, a Magyar Színház tagjával oly megállapodást létesített, mely szerint Sebestyén átveszi társulatát és a várossal kötött szerződését. A szóbeli tárgyalások eredményéhez képest nevezettek közösen írásban kérték az átruházást, Geml József polgármester Budapesten megbeszélte velük a részletekérdést és kérdést intézett Bárczy István székesfővárosi polgármesterhez, vajjon a fővárosi tanács a budai krisztinavárosi színház átruházását is kiállításba helyezné-e? Miután az előzetes megbeszélések eredménnyel jártak, most Sebestyén Temesvárra érkezett az átvétel perfektuálására.

* A színház hírei. Király Ernő vendégjátéka. Mindenkor örömmel gyönyörködött az aradi közönség Király Ernő művészi játékában és különös vélelem, hogy a vendégművész mostani fellépései közé néhány teljesen új alakítást is sorozhat, amelyeket még Aradon nem játszott, így a keddi Sibill operett főhercege is azok közé tartozik, szerdán a Lengyel vér, csütörtökön Ildói diákok. Pénteken a most bemutatott és páratlan sikert ért Tisza vírág és szombaton a Tatárjárás főszerepeit játsza a művész, a kit szinte fölépít az aradi közönség előtt feldicsérni, isméri, szereti őt az aradi közönség, a mi nek legnagyobb bizonyítéka, hogy Király Ernő, minden eddigi vendégszereplése táblás házak előtt zárlott le. Az összes előadásokra jegyek előre várthatók a téli színház pénztár helyiségében. — Előke-születen „Az éjjeli óra” legújabb bohózat, a magyar színház legvonzóbb műsor darabja.

* Egy aktiszt és két közlegény. (Kacagató katonai vígjáték az Urániában.) Nagy sikert aratott a színház tegnapi kiváló műsora, melyen egy pompás katonai vígjáték és ugyanolyan tárgyú dráma szerepelt. A vígjáték a németek lotharigiai harcainak egy kacagató, komikus helyzetekkel átszótt epizódját mutatja be. A történet a katonai beszáflásolások humoros jeleneteit tárja elénk. A háziur nincs ott, hon, mikor katonák jönnek a faluba és így az asszony fogadja azokat. De félti önmagát és leányát, tehát férfiruhába öltözik, leányát meg öltözteti. Ebből azután óriási bonyodalom keletkezik, öltetés és mutatkozó helyzetekkel, melyből a férj megjelenése már majdnem drámát csinál, de persze kiderül minden és a nagyfokú bonyodalom megoldódik. A remek témájú és pompásan megalkotott vígjáték szereplői is kitétek magukért és minden alakítása a darabnak páratlan a maga nemében. — Mézesbetegek ellenőre, szenzációs vígjáték sláger legközelebb az Urániában. 5

* Orosz erkölcsök. (Az Apolló-színház szenzációs drámája.) Ha figyelemmel kísérjük a hadban álló államok hivatalos jelentéseit, tapasztalhatjuk, hogy valamennyi népének erkölcsében keresi a győzelem reményének zálogát. Oroszország is megkísérelte eleinte hangoztatni az orosz nép kiváló erkölcsét, amely azután a háborus események alatt ugyanezek híres színpadon tűntek föl. A galíciai orosz invázió alatt az ottmaradt lakosság regénybe illő dolgokat mond el azokról a züllött erkölcsokről, amelyeket az oroszok hoztak magukkal az ellenséges föld megméltetésére. Még annál is mélyebben világítja meg az orosz nép erkölcsét az a megrendítő dráma, amelyet kedden mutat be az Apolló-színház. Oroszország előkelő világának bűnös mélységeibe enged bepillantást ez az irodalmi nivón álló kortörténelmi darab, amelynek mesészővése rendkívül teleszágazza az ember érdeklődését. A keddi u. műsort háborus aktualitások és más érdekes mellékképek teszik tökéletessé.

Az aradi háiezred a görzi győzelmes csatában.

(Megsemmisített olasz csapatok. — A kettős sövényakadály között. — Egy aradi ügyvéd a nagy Isonzó-offenzíva összeomlásánál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19.

A következő levelet Kell József dr. aradi ügyvéd, akinek már több igen érdekes és szép harctéri közlést olvasta az Aradi Közlöny közönsége küldte az olasz harcterről aradi rokonainak. A levél: csodás közvetlenséggel megírt harctéri tudósítás, amely éribbítóvá teszi, miért írja folytonosan az olasz vesétkari főnök, hogy a rossz időjárás miatt nem tudnak előrehaladni.

A levél itt következik:

Utolsó levelem óta nevezetesen esemény történt. Az olaszok öt hétig tartó teljes télienséget megsemmisítették és végre valahára frontunk elleni támadásra határozottak el magukat. Tulajdonképpen a nagy görzi csatának egy borzalmas epizódja játszódott le előttünk. Július 2-án és 3-án az ellenség rettenetes ágyutüzet docsátott állásainkra. Ezt megelőzőleg sem takarékoskodott a municiójával, de amit ezen a két napon művelt, az az örülettel volt határos. A gránátok számaival és eszéivel szórta be a hegyoldalt. Némely pillanatban oly heves volt az ágyuzás, hogy az egyes dörrenéseket nem is lehetett megkülönböztetni, hanem csak egy folytonosan tartó iszonyatos morajlás volt hallható. Közben sűrűn hullottak a 24 centiméteres gránátok is, melyek robbanásai helyén inferiális szökőkutak nyíltak meg, a föld gyomrából óriási tömegű földanyagot dobva fel 30 méter magasságba. Egy fedezékemről 400 lépésnyire felrobbant 24 centiméteres gránát darabjal fedezékemig repültek, egy pár ilyen gránát darabot össze is gyűjtöttem. A gránát légnyomása a fedezékem előtti asztalkán levő tányéromat ketté repesztettem. Az óriási ágyuzás eredménye azonban egyenlő volt a nullával. Míg ugyanis az ágyuzás folyt, embereink rejtett fedezékeikbe vonultak vissza, hova az ágyugolyók nem tudtak behatolni. Az olaszok üres lövészárkokat ostromoltak, ezeket is igen ügyetlenül, mert a pár ezer gránátból alig egy-kettő talált bele az árkokba. Midőn este felé az ágyuzás szünetelt, embereink ismét visszahúzódtak a lövészárkokba.

2-án este az olaszok gyújtó gránátokkal felgyújtották az állásaink előtt, a hegy lábánál elterülő batos falucskát K-t, melynek olaszos stílusban épült pittoresque háza csakhamar lángra lobbantak. A magasba nyúló lángok egész éjszaka vörös fénnel világították be a hegyoldalt.

Ha az ágyuzás rövid időre szünetelt, kisebb ellenséges patrollal közelítették meg állásainkat, valószínűleg azt akarták kikémlélni, hogy van-e még élő ember a lövészárkainkban. Ezek a patrollak azonban az örök első lövésére megfutamodtak. Egy bátrabb patrollal 3-án reggel a drótkerítésig jött. A patroll vezetője megvárta a drótkerítés oszlopát, ebben a pillanatban haslövést kapott és összeesett. Egy társ segítségére akart jönni, ez a mellébe kapott lövést. Kesét mellére szorítva, vonszolta testét vissza. Társai elszaladtak, senki sem jött a segítségére. Az országuton hanyat esett, melléből patakzott a vér. Estig még élt. A triédarral jól lehetett látni, a mint kezével a levegőben hadonászott. A következő nap reggelen már mozdulatlan volt. A szerencsétlen minő kínokat szenvedhetett át. Mi nem mehetünk a segítségére, mert ezzel elárultuk volna állásainkat. Ma már tizedik napja, hogy a holttest ott

hever az országut porában. — A drótkerítésnél maradt sebesültet behoztuk. Fiatal alpini káplár volt. Igazi olasz férfiszépség. Már agonizált. Mire a szanitécek a Hillaplatazra vitték, halott volt.

4-én éjfél után az ellenség megkezdte általános gyalogsági offenzíváját frontunk ellen. A nagy tüzéségi előkészítés után sejtettük, hogy gyalogsági támadás fog következni. Résen voltunk mindnyájan. Szemeink valószínűleg lukakat furtak a vak sötétségbe. Az éj sötétjének leple alatt az ellenség a szemben levő hegyekről a völgybe húzódott le. A jobb szárnyunk előtt a hegy lábánál egy bataillon gyülekezett. Jobb szárnyszakaszkunk ellen egy ellenséges század kezdte meg a támadást, amely támadás véresen omlott össze. Ez a támadás a maga nemében igen érdekes volt és igen élesen illusztrálja az olaszok harcban való járatlanságát és tapasztalatlanságát. Jobb szárnyunk előtt két drótsövény volt, egy külső és egy belső. A külső három sor kerítésből, a belső 7-8 sor kerítésből állott. A külső és belső sövény között mintegy harminc lépés szélességű fűrés sáv húzódott végig. Az ellenség századának egy vakmerő katonája a hajnali sűrűködésben a külső drótsövényhez oszott. Körülnézett és figyelt. Abszolút csend volt. Lőrésainknél meghúzódva, lélekzetvisszafojtva figyeitük a történendőket. Az olasz a nagy csendből azt következtette, hogy csapataink alacsonnak, lopva előhústa drótvágó ollóját és hasonosusva, vágni kezdte a drótsövényt. Minden vágásnál szünetet tartott és figyelt. Végre egy két méter szélességű rést vágott a sövényen. Diadalmas örömmel intett hátra csapatainak, hogy jöhetnek. Az ellenséges század emberei egymás után beosontak a résen és a réstől jobbra és balra a külső drótsövény belső szélének mentén bason osuszva rajvonalba fejlődtek (a sűrűködésben még mindig nem vették észre, hogy előttük van még a második, a belső drótsövény), majd egy harsány veszényszóra a rajvonalt felugrott és hangos „Evviva Savoia” ordítással rohamra indult és a félhomályban vakon neki rohant a belső drótsövénynek. Alig csörrent meg a drótsövény, mi — kik előre megbeszélte terv szerint engedték átvágni a külső sövényt — pokoli tüszelésbe fogtunk és borzasztó golyózáport docsátottunk az ellenségre. Egymásután dördültek el az irtózatos szalvék. Közvetlen közelből minden lövés biztos találat volt. Az „Evviva Savoia” kiáltást halálordítás váltotta fel. Az ellenség nem jutott lövéshez. Menekülni akart, de mögötte volt a külső drótsövény, mely elvágta a menekülés útját. Azok, akik a vágott résen akartak menekülni, a biztos halálba rohantak, mert négy katona a rést tartotta állandó tüszelés alatt. A mi tüszelésünk alig tartott 20 percig, de a hatás borzasztó volt. Az egész ellenséges század az utolsó emberig elpuasztult. A jobb szárnyunk előtt 200-nál több halottat számítottunk össze.

Ez a fényes eredmény az idegek és a fegyelem munkája volt, mert ideg és fegyelem kell hozzá, hogy egy szakasz csendben, nyugalommal hidegvérűen végignézzon, mint vágják előtte 50 lépésnyire a drótsövényt, mint fejlődik fel előtte egy egész ellenséges század rajvonalba. Ha nálunk csak egyetlen egy puská-

lövés időnek előtte dördült volna el, egész haditervünk dugába dőlt volna. Katonáink biztos nyugalma és fölényes hidegvéré, melyet csak a hercedzetség és harci tapasztalatok szerezhettek meg, egész hadseregeket pótolnak. Az o' a azok csak most tanulják a modern harc művészetét, de minden tanulásáért keserves tandíjat kell fizetniük. És azt hiszem, hogy csupa tandíjakban el fogják veszíteni a háborút.

Balszárnyunk ellen szintén egy bataillon támadott egyidőben a jobb szárny elleni támadással. Ez is az éj sötétjében gyülekezett a hegy lábánál egy ugynevezett „holt tér”-ben, hova t. i. a hegy meredekségénél fogva sem belátni, sem belőni nem tudtunk. Ezekkel szemben egyelőre tehetetlenül állottunk. Halottuk autlogásukat, de nem láttuk őket. A várakozás izgalmas perceiben egy hatalmas dörrenés reszketettette meg a levegőt, utána pedig vad kiáltás, jajgatás és szitkozódás hangzott fel. Tüzéségünk egy pompás voltrefferrel az ellenséges bataillon közepébe lőtt. Ezután még öt-hat srappell robbant fel a bataillon feje felett, mely azután 150 halott hát rahagyása mellett eszeveszetten elmenekült.

Mialatt mindez a szárnyakon történt, egy bataillon a centrumunk ellen akart támadni. Egy széles, ritka svarminia kezdte meg a felvonulást. Alig érkezett azonban a völgy közepéig, a halál megsuhogtatta kassáját és az egész rajvonal, mint az érett kalász, a földre hullott le. Mi történt itt? A rajvonal eldefelirozott egészen közel, rejtve felállított gépfegyvereink előtt, melyek oldalba kapva a rajvonalt, irtózatossal salvékkal leterítették.

Ezzel a támadás az egész vonalon vissza volt verve. Az ütközet azonban eltartott délig. A hegy lábánál visszamaradt csapatok emberei a bokrok között bujkálva, egyenként igyekeztek visszamenekülni. Ezeket úgy lőttük, mint a nyulakat. Izgalmas vadászat volt. Dáben elesendesültek a fegyverek. Az ütközet véget ért. Az olaszok vesztesége borzasztó volt. 600 halott és legalább ugyanannyi sebesült. Éjszaka az olaszok összeszedték halottjaikat, sebesülteiket és halottaik egy részét eltemették. Azonban még mai napig is sok holttest hever a völgyben temetetlenül.

És mik voltak a mi veszteségeink? Hihetetlenül harszik, de mégis valószínű. Az egész gyalogsági ütközetben nem vesztettünk egyetlenegy halottat és egyetlenegy sebesültet sem. Valahányszor az olaszok támadtak a front bármely pontján, mindig és mindenütt óriási veszteségeket szenvedtek, a halottak és sebesültek százait hagyták hátra, míg a mi csapataink vagy egyáltalán nem szenvedtek veszteséget vagy csak aránytalanul csekélyet, az olaszok 2-300 halottjával szemben 4-5 sebesültet. Ezek az eredmények, melyek merőben ellentétben állnak a háborus statisztika adataival, a tapasztalat tényeivel, a katonai tudományok megállapításaival, gondolkodásba ejtik az embert. Derék román katonáink, ha ezeket az eredményeket hallják, komolyan bölöngatnak fejükkel és babonás örömmel autlogják egymás közt:

— Dumnezeu tine cu noi. (Az Isten ve-lünk van!)

Mi tisztok pedig, kik nem olyan könnyen hiszünk a tulvilági erők működésében, kik csak a taktikában hiszünk, szóltalanul állunk meg a rejtély előtt és önmagunktól kérjük, hát van-e mégis bűn és bűnhődés és van-e valaki, aki a hadvezéreknél is hatalmasabban irányítja a csaták sorsát és érdem és igazság szerint büntet és jutalmaz.

Es mit gondolhatnak az olaszok. Kudarcuk után éri őket. Két hónap alatt védelmi vonalunkat egy lépéssel sem tudták túlhaladni. Mindig négy-öttszörös túlerővel támadnak és mindannyiszor véresre verik fejüket frontunk ércfalán. Nem olaszoknak, hanem titánoknak kell ezeket az ércfalakat ostromolni. És mindig fog ez tartani? Lehet-e az olaszokat is mint az oroszokat, százezrével a biztos halálnak hajítani? Vajon megengedi ezt az olasz temperamentum, az olasz néplélek? Mind ezekre a kérdésekre talán a közel jövő felelni fog.

Mi azonban nem töprengünk. Mi katonák teljesítjük kötelességünket. Jöleső érzéssel tölt el bennünket az a tudat, hogy a kivívott győzelemmel ismét egy babérlevelet fontunk a 33-asok dicsőségének himes koszorújába. A győzelem azonban nem tesz bennünket elbizakodottakká, csak megacélozza erőnket. Újút álljuk a rablóknak. Virrasztunk és örködünk a sötét éjszakákban és előttünk mélyes, titokzatos oszondba burkolódik a még nemrég puskaropogástól és halálordítástól oly hangos völgy. A halál völgye. Nagy olasz álmok gyönyörű temetője, szépséges szép Leonso-völgye.

Salacz Gyula.

— Arad nyugalmazott polgármesterének halála. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 19

Szombatról vasárnapra virradó éjjel vejeinek, Faragó István főszolgabírónak világi házában örök álmra hunyta le szemét Salacz Gyula, Arad városának negy polgármestere, aki több mint egynegyed századon át irányította, vezette, fejlesztette ezt a várost. Salacz Gyulát az agykorttal járó gyengeség már hosszabb ideje ágyhoz kötötte, már évek óta betegeskedett. Amikor képviselői mandátuma lejárt, előbb Aradon tartózkodott, majd később, amikor betegsége gondosabb kezelést igényelt, vejéhez költözött Világosra. Néhány hónapja már annyira súlyos volt az állapota, hogy a körülötte történetekről sem tudott semmit: így nem tudta azt sem, hogy legfiatalabb fia, Salacz Béla városi aljegyző elhunyt.

Egyéniségének bélyegét Salacz Gyula az alatt a hosszú idő alatt, míg a polgármesteri székből irányította az ügyeket, maradandóan rányomta Arad városára. Ahogy elfoglalta a polgármesteri széket, megszüntette azokat a patriarchális állapotokat, amelyek a városházán uralkodtak s amelyek a város fejlődésének semmi esetre sem váltak hasznára. A legnagyobb energiával, vasszigorral hozta rendbe a határozottan hanyatlásban volt város ügyeit. Nem ismert semmi más szempontot, csak a város érdekeit. A városi tisztviselői karral szemben szigorú, de igazságos volt s ha példás fegyelmet tartott is fenn, alantasai szeretetének számos jelét is tapasztalhatták s jól tudták, hogy melegen érző szíve van. Huszonhat esztendeig tartó polgármesteri működése alatt ügyezőlán minden gondolatával ezt a várost szolgálta. Tírusa volt a városát szerető podesztjának. A magyar polgármesterek között még egy podesztja volt hasonlítható hozzá: Pálffy Ferenc, Szegednek több évtizeden át volt polgármestere, aki épp úgy, mint Salacz Gyula, szintén minden percét városának szentelte. Aradnak huszonhat esztendőn át volt ve-

zetője, kormányzója, tetteivel beírta nevét a város történetébe és cselekedeteivel olyan emléket állított magának, amely sok-sok esztendőn át a polgárok emlékezetében tartja az ő érdekes, felejthetetlen alakját.

Nem tartozott ama férfiak közé, akik egyéni simulékonyságukkal, sok irányba való hajlónképeességükkel szereznek maguknak híveket, rajongókat. Ő nem tudott nyájaskodni. Amit tett, azt jól megfontolva, kiméren cselekedte és ha úgy látta, hogy a városnak hasznára lehet, kíméletlenül átgázolt a magánérdekeken. Nem tudott megalkudni a kicsinyes magánérdekekkel és emiatt a városi közigazgatásban sok ellenséget szerzett magának. A városi közgyűlések az ő polgármestersége idejében a leghvevesebb harcok színhelyei voltak. Ezekből az izgalmas csatákból azonban mindig győztesen, érintetlenül került ki Arad város érdekeinek őszelien védelmezője, a kevéssé beszédtű, hadvezéri energiával rendelkező Salacz Gyula.

A nevezetes polgármester életrajzi adatai itt következnek:

Élete.

Salacz Gyula Gyulán, Békésmegyében, 1832. év január 31-én született. Az 1848—49-iki események alatt előbb mint nemzetőr, később a Békésmegye által állított szabad csapat zászlóaljában mint őrmester, utóbb mint hadnagy fegyverrel szolgált a szabadság szent ügyét; résztvett az 1849 február 8-iki aradi utcai harcban és Perczel tábornok által a szerbek ellen április és május hónapokban vívott győztes hadjárásban.

Az ügyvédi vizsgát 1861. november 21-én letétén s az ügyvédi képesítést a váltótörvényekre nézve is 1862. évi február 11-én megszerezvén, Aradon telepedett le. Mint gyakorló ügyvédet 1872 február 31-én Arad szab. kir. város közönsége által tartott tisztújítás alkalmával a város tiszti főügyészévé választották meg.

Ettől az időponttól kezdődik Salacz Gyulának a város életére nézve örökké emlékezetes és áldásos működése. Arad kulturális és gazdasági életének minden mozzanatához, fényes utca-sorsának minden kövőhez hozzáfűződik az ő ténykedése és a város pártatlan fellendülése az utolsó három évtized alatt Salacz Gyula nevében, az ő ragyogó ténykedésében találja magyarázatát.

Salacz Gyula hervadhatlan érdemeinek elismerését fényesen dokumentálta az 1800. év március 9-én tartott jubileumi ünnepély, melyen a város tisztviselői kara mellett Arad város egész társadalma ünnepelte nagynevű első polgárát, kit ő felsége két ízben is kitüntetésre méltatott, adományozván neki a királyi tanácsosi méltóságot és a III. osztályú vaskorona lovag rendet, melyet Fescho Moys miniszteri tanácsos 1900. november 6-án adott át ünnepélyesen a kiváló férfinak. A város polgársága azzal tüntette ki, hogy Arad város díszpolgárának választotta és az Andrássy-utról a Központi szállodánál benyúló új utcáját és a város háza mögötti szép parkot az ő nevére keresztelte el, ezzel minden időkre megörökítvén nevét.

Betegsége.

Az 1901. esztendőben Arad város országgyűlési képviselőjévé választották Maller Károllyal szemben. Ekkor természetesen nyugalmába vonult, mint polgármester. Politikai működése rövid négy esztendőre terjedt, mert 1905-ben tudvalévőleg a Tisza-kormány feloszlatta a parlamentet. Ezután Salacz Gyula oszondos visszavonultságban élt Aradon. Tevékenységet csupán az Arad-cesanádi Gazdasági Takarékpénztárban fejtett ki, mint igazgatósági tag. Naponkint megjelent az intézet helyiségeiben, délután pedig a kávéháza tipgett el jellegzetes apró lépteivel. Mindegy négy esztendővel ezelőtt erőt vett rajta az agykorttal járó gyengeség és ekkor vejéhez, Faragó István világi főszolgabíróhoz költözött. Ereje folyton hanyatlott és tegnap, vasárnap hajnalban oszondosan örökre elaludt.

A temetés.

Az elhunyt hült tetemeit a család beszámította Aradra, ahol a felső temető háttérházában ravatalozták fel. A nagy érekeporzó fején Arad város koszorúja, kegyeletűek és gyászának jele, amelynek a város színeiben tartott szalagján a következő felírás:

Arad szab. kir. város — volt polgármesterének. A ravatal körül számtalan koszorú a következő felírásokkal: Ilona és Pista — A legiobb édesapának, Iván, Drága jó apának — Irzsi Gyula, Szeretett jó édes apának — Margit, Gyula, özvegy Duchon Józsefné, Jolán, Ilus — Szeretett Gyula bácsinak, Ilona, Alice, Elha — Isten veled, özvegy Pereszky Lajosné — Szeretete jeléül, Kegyelete jeléül — Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár igazgatósága, Gyula bácsinak halás szeretettel — Iván és Laci, Végbucunk jeléül — Józsi, Blanka és keresztgyermekük, Kedves Gyula bácsinak — Ilona és Kálmán, Szeretett nagybátyjuknak — Oszkár és Pafi.

A kellemetlen időjárás dacára is, a zuhogó esőben nagy és díszes publikum kezdte fel a gyászszertartás idejére a felső temetőt. Testületileg jelent meg Varjassy Lajos polgármester vezetésével a város tisztviselői kara, kivonult az árvaház s ott volt a gyászszertartáson a városi és megyei közélet számos előkelősége.

A gyászszertartás Monnay Ferenc dr. plébános látta el díszes segédlettel. A koporsó baszentelése után a város nevében Angel István dr. főjegyző bucsuztatta el a halottat:

— Városunknak negy halottja van — mondotta. — Ledült az öreg völgy.

Egy városnak való ember-erdőnek óriása volt. A maga erejéből nőtt nagygyá és 26 esztendőn keresztül volt ez a szívós, hatalmas energiát sugárzó erő a városnak üdvére, áldására.

Egy korszakot, a fejlődésnek dicsőséges fejezetét jelentette ez a 26 esztendő. Abban az időben, amikor Magyarországon csak egy törekvés élt, az, amely a nemzeti-önérett számára minél nagyobb, minél ékesebb, minél elevonebb tövöröst akart teremteni és mindent erre a célra költött, — Salacz Gyula — az első között ismerte fel annak a szükségét, hogy az országnak erős, öntudatos, fejlődésre törekvő vidéki központokra van szüksége, a mely nemesek a maguk, hanem a hozzájuk tartozó vidék hasznára növekednek.

Nemes ember érzés, az akadályokkal kiapadhatatlan energiájával megküzdő akarat ösztönözte arra, hogy azokat a modern intézményeket, amelyek nélkül ma már a városi életet el se tudnók képzelni, elsősorban maga városának szerezze meg, alkotásokat alkotásokra valószínűleg meg és méltán büszke lehetett, amikor régi, történelmi múlttal bíró városok ideküldték embereiket, hogy Aradnak új intézményeit, újításait tanulmányozzák és a városfejlesztés iskoláját járják.

Betörtött gazdag, szép élet-hivatás után velt meg a munkától, a mely nélkül az életet el sem tudta képzelni. És a mikor másodsor, utolsója bucsuzunk fölé, az elhunyt és elvesztése fölött érző fájdalommal enyhíti a költő szavai:

Nem halt meg az, ki milliókra költi
Dus élete kínosát, míg a napja szűl,
De elporladván, a mi benne tölti,
Egy éltető eszűvé finomul.

Salacz Gyula nem halt meg. Az ő életének, 26 éves polgármesteri munkájának törekvései, alkotásai, eszméi, tradíciói élnek és megmaradnak minden idők során.

Ezek őrzik meg közöttünk az ő nemes emléket és ezek fennmaradásában, érvényesülésében találjon, a melyek fölé költözött szelleme tisztán, túlvilági örömet. Forhüvelyét átadjuk a földnek, a mely anyai halálával adós neki: szelleme közöttünk marad.

A gyászbeszéd elhangzása után a koporsót a családi sirkerthez vitték, a hol Salacz Gyula neje és fia sirjai mellett helyezték örök nyugalomra. A sirnál Monnay Ferenc dr. mondotta még el a Circumpuederunt ot és a Miatyánk-ot.

A Bratianu testvérek intézik Románia sorsát.

(Agitáció új Balkán-blokk érdekében. — A román kormány a háborus izgatók ellen.)

Bratianu testvérek.

Berlin—Bukarest, július 19.

A Vossische Zeitung Bukarestbe küldött tudósítója Rotheit Rudolf a következő érdekes jellemképét adja Románia mai vezető, kormányzó politikusának:

— Bratianu miniszterelnök minden élő államférfinál jobban érti azt a művészetet: hogyan kell sok szóval semmit mondani. Órákhosszat tud tanácskozni (ha nem kerülheti el a látogatására és megnyerésére sielő diplomatákat) de ezek a miniszterelnök szobájából távozóan semmivel sem lettek okosabbak, mint amikor a küszöböt átlépték. A külpolitika elhatározó kérdéseiben még saját minisztertanácsával szemben is zárkózott Bratianu. A román külügyek intézését névleg más miniszter látja el, de a valóság az, hogy minden fontos szál Bratianu és Ferdinánd király kezébe fut össze. Ugyanez a helyzet a szomszédos Bulgáriában is, ahol szintén az uralkodó: Ferdinánd cár és miniszterelnöke: Radoszlawoff dolgoznak minden nyilvánosságot kizárva a külpolitikai kérdésekben.

Bratianu Jon egyszerű, de jól szituált életet folytat. Reggel nyolc órakor kell, elvégzi a napi munkáját, keveset szerepel a nyilvánosság előtt, visszautasít minden esti szórakozásra szóló meghívást és akármilyen történet: tíz órakor este aludni tér. Nyugodtan alhat, mert testvérei öröködnék álma és az állam ügyei mellett. A Bratianu testvérek: Jon, Dinu és Vintilla örökölték a román államot atyjuktól, az újjászületett Románia legnagyobb államférfijától. Az idősebb Bratianu volt néhai Károly király miniszterelnöke is, ő vezette a román államügyeket az orosz-török háború idején is, amikor meg kellett érnie azt a fájdalmat, hogy Oroszország Románia hűséges támogatását Besszarabia elrablásával hálálta meg. Oroszbarát érzelmeiket már csak ezért sem lehet keregni a Bratianu családnál.

Romániában azt mondják, hogy ahol egy Labovary van, ott a konzervatív párt. Epigy a Bratianu név a liberalizmussal forrott össze. Bratianuék az urai és parancsolói a liberális pártnak és miután ez az egyetlen erősen összetartó, nemzeti és gazdasági érdekeket szem előtt tartó párt: egyúttal egész Romániának is. Befolyásuk még akkor is elhatározó volt, amikor a kormányra a konzervatív párt jutott. A román konzervatív pártról egyébiránt tudni való, hogy örökösen bomladozik, frakciókra szakad, amint épen legutóbb a Marghiloman és Filipescu vezetése alatt csoportokra oszlott a párt.

A miniszterelnök testvérei Bratianu Dinu és Vintilla bankigazgatók, a két legnagyobb román pénzügyintézet élén áll-

nak. Dinu a román földhitelintézet vezérigazgatója, Vintilla pedig a Román banké. Mindkét intézettel egész sora a kisebb bankoknak függ, amelyekkel ép úgy, mint intézeteik vidéki fiókjaival Bratianu Dinu és Vintilla kezükben tartják az

A négyes entente-tal barátkozó pénzügyminiszter Costinescu Emil kivíteli tilalma, amellyel a központi hatalmaknak akart ártani, a román állambevételében kerek száz millió lei hiányt idézett elő és a román gazdaságot idegessé tette, azonban a román banküzletek úgy virágzanak, mint még soha. A pénzemberek nem győznek áradozni arról, hogy milyen áldás Romániára (értsd: a román bankokra) a mai helyzet. E tekintetben tehát Costinescu intézkedésével meg lehetnek elégedve Bratianuék is. Costinescu frondőr hajlamai azonban egy időben nagyon is komolyan veszélyeztették a román liberális párt egységét. Segíteni kellett a bajon és Costinescut azzal szelidítették meg, hogy Bratianu Dinu feleségül vette Costinescu leányát. A román politikában nagyon is gyakran játszanak fontos szerepet az ilyen házasságok, családi rokonszenv és családi gyűlölködés, hiszen nagyjában néhány tucat hatalmas család oligarchiája a román politikai élet és kormányzás.

Válasz a háboruspárti hazugságokra.

Bukarest. A hivatalos „Vittorul” „Hasztalan kísérletek” címmel közölt cikkében többek között ezeket írja:

— Mivel megnyilatkozások, népgyűlések és heves ségek által nem sikerült felkorbácsolni a közvéleményt, bizonyos újságok a legizléstelenebb kitalálásokkal akarnak hatni a közönségre. Bombákkal, robbanó anyagokkal, légelhajókkal és municióval megrakott vonatokkal hozakodnak elő. Mivel azonban az ilyen dolgokat csak akkor lehet látni, ha valóban meg is vannak, ennél fogva bizonyos újságok újabbán már a láthatatlanságra, a diplomáciai köldetésekre és tárgyalásokra adták rá a fejüket és megeresztek fantáziájuk kántárszót. Amde ezek a hazugságok is eredménytelenek maradnak.

Azokat a tetteket, amelyeket az újságok kül-, vagy belpolitikai okokból elkövetnek, a világ más államaiban a hazasérüléssel bélyegeznék meg.

Az új Balkán-blokk terve.

Bukarest. A „Dimineata” írja a következőket.

A „Novoie Vremia”-nak jelentik Szotnából: Az angol diplomácia egyik képviselőjét folytatott beszélgetés al-

kalmával Ghenadiew az alábbi érdekes kijelentéseket tette a Románia és Bulgária közötti tárgyalásokról, amelyeknek célja a bolgár—román—görög blokk, Oroszország és Szerbia ellen irányítva:

„Bratianu román miniszterelnök kezdeményezésére tárgyalás indult meg Románia, Bulgária és Görögország között. Bratianu kifejtette, hogy Oroszország jelentkezése a Bosporuson nagy vizsátyt jelent Románia, Görögország és Bulgária részére; továbbá Szerbia megnagyobbodása Ausztriával szemben és az a segítség, amit Oroszország nyújt neki, állandósítaná a szláv diktatórat a Balkánon.”

Bukarest, július 19. Ma reggel óta öles falragaszok hirdetik Bukarest utcáin, hogy a romániai, bulgáriai, görögországi és szerbiai szocialisták a balkáni népek testvériesülésének gondolatából kiindulva, vasárnap délelőtt a Dácia teremben békegyűlést tartanak. A gyűlésen Bulgária, Görögország és Szerbia szociáldemokrata pártjai küldöttségileg képviseltetik magukat.

A felhívás többek között a következőket mondja:

— Polgárok, munkások! Románia, Bulgária, Görögország és Szerbia szociálista munkásai meggyőződve arról, hogy a hódító politikára való bujtogatások és intrikák ellen csak a balkáni népek testvériesülésének létrehozásával, e népeknek egy blokkba való tömörítésével védekezhetnek és csak ezen az úton védhetik meg a balkáni államokat egy minden eddigiéknél borzalmasabb katasztrófától, meghívják benneteket vasárnap délelőtt 9 órakor a Dácia teremben megtartandó balkáni nemzetközi konferenciára.

A felhívás a továbbiakban kifejti, hogy a szóban forgó balkáni blokk elég hatalmas volna arra, hogy a béke érdekében az európai háboruban interveniáljon, majd rámutat arra, hogy a balkán szocialistái tiltakoznak egy olyan balkáni szövetség ellen, mint az 1912-iki volt, amikor ezek az államok egyszerűen Oroszország eszközei voltak azzal a céllal, hogy Törökországot összetörjék.

A szociáldemokrata kiáltvány azonban végezetül kijelenti azt is, hogy határozott ellensége egy a központi hatalmakkal való fegyveres szövetségnek is és tisztán a békéért fog harcolni minden rendelkezésére álló eszközzel.

Aratás után?

Bukarest, július 19. A mai bukaresti lapok az Echo de Paris egyik vezető cikkének alábbi kitételét reprodukálják:

— Aratás után emberi számítás szerint Románia dönteni fog akcióbalépést illetőleg. Semmi esetre sem szabad azonban túlságosan optimistáknak lennünk és illúziókba ringatni magunkat. A legjobb szer, hogy az ingadozó országot meggyőzzük a hozzánk való csatlakozásának szükséges voltáról az, hogy erőseknek kell lennünk.

A román királyi pár gyermekei Színájában.

Bukarest. Mariora hercegnő és Mirocea herceg, a királyi pár gyermekei hosszabb tartózkodásra Színájába érkeztek.

Románia francia kigunyoíói.

Bukarest. A román fővárosban kínos felülést keltett két francia orfeuménekes határtalan merészsége, amely odáig terjedt, hogy az egyik orfeum színpadán valóságos kicsufolták Románia azon vezető férfiát, akinek politikája a franciák előtt nem kedves. Az esetet szóvá teszi a román kormány hivatalos organuma a Viitorul is, amely élénk hangon tiltakozik az ilyen tulkapások ellen, amelyek csak a tulszabad Romániában maradhatnak megtorlatlanul.

Románia — írja — érti a tréfát, de annak nem szabad annyira sőtalanának és kiméletlennek lennie. Vajon mi történne Párisban, kéri a lap — ha ott idegenek azt a bátorságot vennék maguknak, hogy Poincarét és Franciaország politikai magatartását kicsufolták? A Bukarestben élő franciáknak nem szabad elfeledniük, hogy mindennek van határa.

Románia szerződéses kötelezettséggel.

Berlin, július 19. A „Frankfurter Zeitung” még egyszer szóba hozta Románia szerződéses kötelezettségeit. Románia, írja a „Frankfurter Zeitung”, köteles volna fegyver- és munició-transzportunkat átengedni. Németország elvárja, hogy Románia dönteni fog, még pedig úgy, ahogy azt jól felfogott érdeke diktálja.

Bukarest, július 19. A román lapok vezetőhelyen foglalkoznak a Frankfurter Zeitung feltűnést keltő cikkével és megállapítják, hogy a cikk rendkívül figyelemre méltó. A russzofil lapok természetesen arra az álláspontra helyezkednek, hogy Románia állásfoglalását nem lehet egyoldalúan befolyásolni, valamennyien beismerik azonban, hogy a cikk a helyzetet realisan ábrázolja.

Nem vesz az entente román gabonát.

Bukarest, július 19. Az Epoca, hiteles információk alapján megcáfolja azt a hírt, amely szerint Románia tárgyalásokat folytat Angliával és Franciaországgal egy alkalmi szindikátus létesítésére, amely a román gabonakészleteket megvásárolja.

Görögország és Bulgária viszonya.

Athén, július 19. A Nea Himerá című lap azt írja, hogy a Venizelosz-párti sajtónak az az állítása, hogy Bulgária részéről Görögországot semmi veszély sem fenyegetné, helytelen. A bolgárok minden intézkedést megtettek arra az esetre, ha Venizelosz visszatérne s Görögországot az entente mellett háborúba sodorná. A lap értesítése szerint Bulgariának katonai és politikai tekintetben irányadó köröi Németország győzelmére számítanak s ennek megtelelően cselekedtek.

A konzervatív románok gyűlése a béke mellett.

Bukarest. Brailában, a konzervatív-párt gyűlésén Marghiloman a béke politikát propagálta s kijelentette, hogy az izgatók jól tudják, hogy Romániát kilátástalan küzdelembe hajtják bele. Akik oroszpartú háborúra izgatnak, az oroszok vereségei után maguk is megdöbbenének, ha Romániának harcba kellene ma szállnia. A pártgyűlés bizalmat szavazott Marghilomannak.

Tiszta buza és rozs lisztet árúsít a város.

(A hatósági üzlet volt oka a rossz kenyérnek. — Eladja a város helybeli rettek-társoknak a tengeri keszletét. — Az élelmezési bizottság panaszja a tanács ellen.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 19.

Ha Arad város tanácsa holnap tartandó ülésén kegyes lesz és megbocsátja a mi vétkeinket, amiként az élelmezési bizottság tette ma délután, akkor szerdától kezdve, július 21-én, tehát három héttel a kormány rendelete után, az aradiak is tiszta buza, vagy rozs kenyeret ehetnek. A tanács már egy ízben foglalkozott ezzel a kérdéssel, amelynek kedvező elintézése azon fordul meg, hogy a város tulajdonában levő tengerilisztet és szemes tengerit miképen értékesítsék. De akkor erős ellenzésre talált a tanácsban az élelmezési bizottságnak az a javaslata, hogy a tengerit engedjék át takarmányozásra, még pedig szemes állapotban. Még egy hétig rossz kenyeret kellett ennie a közönségnek, hogy végre Arad város is élhessen a kormány által engedélyezett joggal, ami a nehéz háborús viszonyok közt végre egy kis fellélegzést, megkönnyebbülést jelent.

— Érthetetlen volt előttünk a tanács elrendezése — mondotta Maresch Gyula. Miért vagyunk mi tulajdonképpen itt, ha alapos számításokon és megbeszéléseken épült javaslatainkat a tanács semmibe sem veszi. Mindenki bennünket tett felelősé a rossz kenyérért és azért, hogy Aradon még most is kukorica lisztből készült kenyeret kell enni, noha a kormány már július elején megengedte a tiszta buzaliszt forgalomba hozatalát. Elhozták hozzá a kenyeret és keserves szemrehányással mutatták meg és azt mondták, hogy az élelmezési bizottság tagjai egyék meg, ha így gondoskodnak a város ellátásáról.

— A tanács a saját beállása szerint és a maga felelőségére intézkedik — válaszolta az enokló Lócs Rezső helyettes polgármester és a bizottsági tagok, akik csak véleményező teüteleket alkotnak, a törvényhatóság közgyűlésén felelőségre vonhatják a tanácsot, aki bizonyára igazolni fogja a maga eljárását.

A kérdés gyors megoldását másik gátló akadály az volt, hogy a tanács a szemes tengeri arát nem tudta megállapítani, minthogy nem tudták lemondanak-e a malmok az örleli jutalékról. Tudniillik a tengeri megörléseért métermázsánként 11 $\frac{1}{2}$ koronát kapnak a malmok és a tanács ezt az összeget megakartá takarítani a közönség részére. Érdeklődtek a malmoknál és ott azt a választ kapták, hogy már késő, mert az egész tengeri készlet, 3840 métermázsa, már fel van dolgozva, még pedig 2000 métermázsa liszté és 6840 métermázsa darává van örölve, és utóbbinak csak az utolsó örítés hiányzik, hogy szintén liszt legyen. A tanács tehát ezek után nem tehetett egyebet, minthogy tudomásul vette a megváltozhatlan helyzetet.

A közönség mind hangosabbá váló panaszára azonban a tiszta buza liszt forgalomba hozatalára mégis el kellett magát határoznia és Lócs Rezső helyettes polgármester a malmoknál az iránt érdeklődött, vajon az Országos Gazdasági Bizottság részéről átengedett gabona siegséges lesz-e szeptember elsejéig? Természetesen csak rozsról és buzáról van szó, mert árpát és tengerit a lisztbe kevertetni nem akar a hatóság.

A beszerzett adatok szerint nullás liszt összesen 44 métermázsa, főzöliszt 547, kenyérliszt 3980, összesen 4589 métermázsa buza és

rossz liszt van a malmoknál. Árpát nem adnak a malmok, a Neuman Testvérek cég kötelező kijelentést tettek arra, hogy az árpát buzával helyettesítik.

As élelmezési bizottságnak első sorban arra a kérdésre kellett felelnie, vajon a rendelkezésre álló liszt szeptember elsejéig elég lesz-e?

— Igen — mondotta az elnök — mert a hat hétre már nem kell 60 ezer lakos ellátásáról gondoskodni, minthogy huszezerrel feltehető, hogy az új gabonából látta el magát. A buzaérés óta a kenyérliszt vásárlása csökkenik, mert mindenki csak egy-két napra valóval látja el magát, nagyobb mennyiséget nem vesznek. Tehát a bizottság nyugodt lélekkel kimondhatja, hogy tiszta buza és rozs lisztet hoz forgalomba.

Második kérdés, mi történjék a rendelkezésre álló 386 métermázsa árpával. A bizottság úgy határozott, hogy nem adja el, mert az élelmezési kérdéseket tiszott óvatossággal kell kezelni és inkább legyen gabonafeleleség, mint hiány. Az árpa ára az új terméssel sem változik és így a város semmit sem veszít, ha megártja.

Harmadik kérdés: mi történjék a tengerivel?

Mint említettük, már részint liszté és részint goromba darává van feldolgozva és így e hónap végénél tovább nem tartható. Bejelentette az elnök, hogy Hunyadvármegye kiküldötte Aradon tartózkodik és hajlandó a lisztet megvásárolni és megfizeti a városnak a négy százalékos kezelési költséget is, amit a város helyi elárúsításban, mint hasznos számítot fel. A goromba darát azonban nem kellene eladni vidékre, hanem helyben takarmányozási célokra kellene átengedni. A bizottság hosszabb vita után úgy határozott, hogy felhívást intéz a helybeli sertés hizlalókhoz és mindazokhoz, akik öt métermázsánál nagyobb mennyiségű tengerit akarnak vásárolni, (kereskedők, bérkocsisok, ludtömők stb.) jelentkezzenek szerdán délig a városi gazdasági hivatalnál és jelentsek be igényüket. A város 42 korona 65 filléres áron rendelkezésükre bocsátja a zuzott kukoricát. A tanács, mint említettük, holnap rendkívüli ülést tart és valószínű, hogy a számadatok alapján készült bizottsági javaslatot elfogadja. A bizottság ezután a kenyér-kérdés ellátásával foglalkozott.

— A kenyér az utóbbi időben rossz volt — mondotta az elnök — mert ma t megállapítást nyert, rossz lisztből készült. Ennek azonban nem a malmok, hanem a városi élelmezési üzlet az oka. A dolog úgy történt, hogy a tanács beszüntette a Neuman Testvérek cégét a lisztátvéteit, mert a kapott kontingensből a Széchenyi- és a Sas-malmokk is kellett juttatni a szerződés értelmében és az ezek által örölt liszt eladását rendelte el. En figyelemzettem erre a 2. számú elelmiszter üzlet vezetőjét és minthogy időközben arról értesültem, hogy a Neuman malomban már 300 szák kevert liszt készen áll, azt is megengyilam, hogy előbb est kell átvenni, mert elromult. Ez azonban sajnos nem történt meg. A liszt vagy hat héttig állt a malomban és csak ezután került forgalomba. Minthogy tehát Moravék let-

ván, a város kenyérsütője nem hibás abban, hogy az általa szállított kenyér élvezhetetlen volt, kötelességünk őt rehabilitálni és a hatósági kenyeret továbbra is vele kell készíttetnünk. A bizottság az elnök bejelentését tudomásul vette és a volt vállalkozót a hatósági kenyér szállításával a jövőre is megbizta. Tudomásul vették azt is, hogy a város időközben másutt vett 44 fillérért kenyeret és 42 fillérért árusította.

Nagyobb vitát provokált a cukor árak emelésének kérdése. A város még a régi áron vásárol ugyan cukrot, de a bizottsági tagok azon a véleményen vannak, hogy a város a mai viszonyokhoz mért túlalacsony árak mellett meg nem engedett versenyt támaszt a kiskereskedőknek, a kik a nagykereskedőktől nem kap-

ják oly olcsón, mint a hogy a város detailban árusítja. Tekintettel volt továbbá a bizottság arra is, hogy a városi élelmezési tiszlet, ha nem is haszonra alapított vállalkozás, de deficitre sem akar dolgozni, már pedig ha olyan cikkeknél nem keres, mint a cukor és rizs, amelyek ez idő szerint elég olcsón vannak a város kezében, akkor veszteséget fog kimutatni, mert a burgonya kampány például hiánnyal végződött. A bizottság tehát a cukor árakat két fillérral emelte. Süveg cukor kilója 96, kilóban kimérve 98, kocka cukor kilója 1 korona 8 fillér lesz.

Mint hogy a közönség megkedvelte a sózott halat, a mely 24 órai áztatás után az élő hallal vetekedik izletesség dolgában, öt méter-mázsát rendelt a bizottság, a mely a napokban már rendelkezésre áll.

ponti hatalmak hadseregei folytatni fogják előnyomulásukat és újabb orosz területeket fognak megszállni. Nem titkolhatjuk el, hogy az oroszok nagyobb biztonságot nyújtó védelmi vonal mögé fognak visszavonulni. Sajnos, kénytelenek leszünk egy időre, országunk egyes részeit az ellenségnek átengedni. A fegyvertelen lakosság nincsen azon helyzetben, hogy vagyonát és életét biztosítsa, azonban az ellenség csak nagyon nehezen teheti majd kezét a lakosság vagyonára, ha ebben a törekvésében a nép fegyveres ellenállásával találkozik.

Vilmos császár hadai nagy offenzívára készülnek Oroszország legtermékenyebb vidékét és bizonyára gondjuk lesz arra, hogy a durva élelmiszereket, kocsikat, vonatokat és egyéb hasznos holmit birtokukba vegyessék.

Ezen ezért, ezzel szemben nekünk arra legyen viszont gondunk, hogy az ellenség előtt mindent a pusztá földdel tegyünk egyenlővé.

A „Rjees” című szentpétervári újság amelynek előkelő összeköttetései közismertek közli, hogy Varsót immár az egész polgár lakosság és az összes államhatóságok elhagyták.

Hogyan sikerült a Dnyeszter-átkelés.

Csarnovic, július 19. Az alsó Dnyeszteren való átkelést, amelyet az áradás rendkívül megnehezített, hadvezetőségünk nagyszerű taktikája tette lehetővé. Az oroszok a bal Dnyeszter-partján erősen elszórt állásokban voltak, miután azonban tüzéségünk három napon át szakadatlanul ágyúzta az orosz pozíciókat, ottmaradásuk lehetetlenné vált. Mikor már az orosz pozíciók össze voltak löveutásaink tüzéségi fedezet mellett több ponton hídak vertek, amelyekre csapataink átvonultak. Az oroszok veszteségei igen súlyosak.

A féltett Besszarábia.

Bukarest. Az „Universul”-nak jelentik Mamornicait:

A Bukovina északi részében folyó harcokat, amelyekről már tegnap jelentést tettem — írja a tudósító — mindket részről ugyanazon erővel folytatják. A harcoló felek tüzésége ma minden szakadatlanul éjjel-nappal működik. Az eredmény azonban mindeddig még is meretlen. Jelenleg nem lehet szó sem az osztrák-magyar, sem az orosz csapatok igazi offenzívájáról. A harcolók most addig csatároznak, amíg megérkeznek a nagy megerősítő csapatok amikor azután valóban megkezdődnek ezen a fronton a borzalmas ütközetek.

Egy előbbi táviratban — írja a tudósító — jelentettem, hogy az oroszok azon hadműveletek következtében, amelyek a besszarábiai fronton kifejtettek, az ottani izraelita lakosságot elszállították. Szavahihető emberek jelentése szerint a napokban orosz Novosielicában 70 lakost, többnyire izraelitát végeztek ki kémkedés gyanúja miatt.

Ugyancsak a besszarábiai orosz hatóság még számos korlátozó rendszabályt léptetett életbe az izraelita lakossággal szemben. Többeket Szibériába száműztek.

Az oroszok ezen újabb intézkedéseivel mély benyomást idéztek elő mindenhol.

A határaink mentén a harcok tovább folytatódnak. A Boian és Mahala között

Hadvezéreink teljes bizalommal folytatják az offenzívát.

(Érdekes nyilatkozatok. — Varsó teljes polgári kiűritése. — Stratégiai visszavonulás Nowo-Georgiewskhez.)

Távírtai tudósítás.

Budapest—Bécs—Berlin, július 19.

A Pester Lloyd tudósítója Lembergben meginterjúvolta Böhm-Ermolli tábornokot, a ki a következőket mondotta:

— A jövő eseményeiről alig nyilatkozhatok. Teljes optimizmussal nézek a jövő elébe és a monarchia népeinek oka van ugyanerre. Jóslatokba nem bocsájtkozhatom, nem tudhatjuk, milyen harcoknak nézünk még elébe, miután az úgy sokkal nehezebb, hogy sem a jövő feladatait meghatározhatnók. Osapataink ellenállóképessége teljesen érintetlen, szelleme ragyogó. Lelkes hadseregemről a legnagyobb dicsőret hangján beszélhetek. Két hónapos ellenállhatatlan erejű offenzívánkat, melynek sikere megmutatja, mily reménnyel néshetünk csapataink jövő fegyvertényei elé, kizárólag csapataink szellemének, nagyszerű előretörő lendületének, ellenálló képességének köszönhetjük. Hadseregemben a monarchia minden népe képviselve van és versenyeznek egymással a kötelesség teljesítésben. Nagyrésze csapatainak magyar, a kiknek magatartása minden dicsőretnen felül álló. Egy időben hadseregem majdnem tiszta magyar volt és akkor is fényesen bevált. A mikor Mackensen német hadseregét a lódzi harcokban a harmadik kaukázusi hadtest oldalba támadta, majdnem szimagyar hadseregem a szövetséges hadseregnek igen hatásos segítséget nyújthatott. Ismétlem, offenzívánk sikereit csapataink nagyszerű magatartásának köszönhetjük és a magyarok különösen fényesen kiűntették magukat. Ezek tények, ma ennyit mondhatok.

Lemberg. A Pester Lloyd tudósítója beszélgetést folytatott egy vezető katonai személyiséggel, aki a kelet-galíciai főleg a Lemberg körüli harcok vezetésében döntően résztvevett és a ki nek nyilatkozatát mindenkor a legnagyobbfokú tartozkodás jellemzte. Az illető magasrangú katona a következőket jelentette ki:

— A jövő kitátásai mindenütt jók, igen jók. Offenzívánk szépen halad előre. Az optimizmus ma Lemberg és a keletgalíciai tartományok visszafoglalása után legalább ép oly jogosult, mint ezen esemény beálltáig. A hadsereg szelleme és magatartása, offenzív ereje kitűnő. A jövőt megjósolni feltétlenül bizonyosságai nem le-

het, mégis annyit közölhetek, hogy relative rövid időn belül új örvendetes események fognak beállani. Közölheti olvasóival, hogy teljes bizalommal tekinthetnek a jövő elé.

A kiűritett Varsót nem lehet lelkesedéssel védeni.

Pétervár. A Ruzsky Invalid helyteleníti, hogy Varsó egész polgári lakosságát erőszakkal eltávolították, mert ebből a tényből mindenki megtudhatja, hogy az ellenség fényezetően közeledik a városhoz. Az orosz katonák tudva azt, hogy a hadvezetőség elvben már feladta a várost, nem fognak elszántan harcolni.

Genf. Párisba ma éjjel megnyugtató pétervári táviratok érkeztek az orosz hadseregnek Nowo Georgiewsk irányában való stratégiai visszavonulásáról. Sem ez, sem Varsó erődjei nem szenvednek municióhiányban.

Hindenburg áttörése sikerült.

Kopenhága, július 19. Valamennyi kopenhágai lap táviratokat közöl Pétervárról, a melyek beismerik, hogy Hindenburg áttört az oroszok északi frontját és az orosz seregek visszavonulnak.

Berlin, július 19. A B. Z. am Mittag jelentti: A Varsó elleni előnyomulás fennakadás nélkül tart. Az észak és dél felől kifejtett nyomás a legközelebbi napokban jelentékenyen erősödni fog.

Páris. A katonai kritikusok részletesen foglalkoznak az orosz vereséggel. A Narew vonalon váratlanul következett be a német offenzíva, de remélik, hogy az oroszok más harterekről elvont erősítéssel megállítják a német offenzívát. A varsó-wilna-pétervári vasúti vonal erősen veszélyeztetve van.

Varsó teljes kiűritése tart.

Bukarest. A mai bukaresti lapok a Nowoja Vremjának feltűnést keltő cikkét reprodukálják.

Az orosz lap „Oroszország népehez!” című cikkében, amely kétségtelenül sugalmazva van, előkészíti az orosz közvéleményt a központi hatalmak hadseregeinek előnyomulására és orosz területek megszállására.

— Az ellenség eddigi előnyomulásából — írja — arra következtethetünk, hogy a köz-

zötti magaslatocon, mintegy 12—15 km. távolságban vannak a barokk.

Bukarest. Az „Universul“-nak jelentik Jessyből:

A Bessarabiában levő csapatokat mind Bukovina északi részén és a határon összpontosították.

A lakosság között nagy nyugtalanság uralkodik azon a ma kiadott rendelet miatt, amely megparancsolja, hogy a lakosság tagyával együtt költözzék az ország belsejébe.

Bukarest, július 19. A bessarabiái katonákat utasították, hogy a termést minél előbb hordják be és a gabonát Oroszország belsejébe szállítsák.

H I R E K.

— Aradiak üdvözlötte az északi hadseregéről. Rózsaszínű tábori lapon aradi katonák távolból jött üdvözlését hozta ma a posta az Aradi Közlöny címére. Az aradi házezred északi táborából a 60. számú tábori posta bélyegzőjével ellátva küldték azok a fiatal katonák, akik még június utolsó napján itt jártak az aradi utcákon.

— Kérjük, hogy lapjában tolmácsolja aradi ismerőseinknek Galiciából küldött üdvözlésünket — írják az aradi katonák, akik nevében a következők írták alá a levelezőlapot: Szalkai Oszkár kadett asp., Rézh László, Winterstein Dezső egyéves önkéntes, Saller Lipót, Kossuthán Ferenc, Banner Benedek dr., Fischer Andor önkéntes, Tóth János.

— Ghenadiew szabadlábón. Bukarestből jelentik: A Seara szófiai tudósítója jelenti, hogy a miniszteri tanácskozás pénteken ismét foglalkozott Ghenadiew dolgával, a kit a haditörvényszék vád alá helyezett. A miniszteri tanácskozás elhatározta, hogy Ghenadiew leartóztatását megváltoztatja s csak rendőri felügyelet alá helyezi. A kormány engedelmével nem hagyhatja el az országot. A miniszteri tanácskozás azzal okolta meg határozatát, hogy a tartóztatással nem akarja Ghenadiewet a parlamentben való kötelességeljesítésétől megfosztani.

Szófiából jelentik: A bolgár táviróda jelenti: Ghenadiewről tuzott hírek terjedtek el. Nem lett öngyilkos, le sem tartóztaták, még csak rendőri felügyelet alá sem helyezték, sőt a sztambulowista párt vezetősége holnap, Sztambulow halálának évfordulóján Ghenadiew elnöklétével ülést tart.

— Az új lengyel helytartó. Bécából jelentik: Karitovszky lengyel helytartót felmentették állásától, helyébe Collard Hermann gyalogsági tábornokot nevezték ki.

— Helyettes előjárók. Maca György galsai községi bíró állásáról leköszönt. Faragó István járási főszolgabíró a képviselő testület felésén ez állásra Boár János községmet helyettesítette, helyettes közgyám pedig Disla Simon képviselő testületi tag, földműves lett.

— Állami fát vásárol a város. Ambár a törvényhatóság az egész évi tűzifa szükséglet fedezéséről gondoskodott és a szerződést is megkötötték már a szállítóval, a tanács, hogy minden eshetőségre fedezve legyen a város, a kincstár csálai telepén lévő fát akarja megvenni. Szil- és nyárfát bocsát áruba az erdőkezelőség és a város lépéseket tesz, hogy árverés mellőzésével juthasson a fához. Természetesen csak akkor, ha a szakértők a fát megfelelőnek találják. Szerdán helyszíni szemle lesz és ha alkalmasnak találják az anyagot, akkor felír a tanács a földművelésügyi miniszterhez és hivatkozva arra az ígéretre, hogy a miniszterium birtokain termelt mindenféle anyagot szivesen bocsát a város rendelkezésére, kéri a tanács az árverés mellőzését.

— Arató-ünnep. Dombegyház község határában terül el Steiner Ferenc aradi lakos bérgazdasága. Igazi mintagazdaság, melyről legjobban tanuskozik az, hogy a mai háborus időben, a mai munkás hiány napjaiban, amikor a legtöbb gazdaság csak most kezd meg az aratást, már a Steiner-féle bérgazdaság aratói a szokásos — az aratás befejezését jelző — lakomát ülik. Mindezekért elsősorban Spitzer Béla meadalmi intézőt illeti az elismerés, aki gondos előkészítéssel még március hónapban orosz-kerémi munkát végzett, hogy a nagy munkás-hiány Jacára elegendő embereket toborozzon. Az arató munkások, kik erdélyi románok, f. hó 15-én este, miután az aratást befejezték az intéző lakása elé vonultak, ahol a munkavezető gazda társai nevében keresetlen szavak kíséretében nyújtotta át a buzakoszort Spitzer intézőnek. Spitzer uradalmi intéző megelégedését fejezte ki a munkásoknak és hogy ennek külső jelét is adja, a munkások részére lakomát rendezett. A lakoma lehető legkedélyesebben folyt le. Magyar, román táncok és dalok váltották fel egymást, majd a lakoma éjféli tájban a munkások hangos éneke mellett véget ért.

— Felhőszakadás Aradhegyalján. Tegnap, vasárnap délután 4 óra felé nagy szélvihar közepette felhőszakadás volt Aradhegyaljának gyoroki máriaradnai szakaszán. Az eső és a szélvihar este 7 óráig tartott és jelentősen kárt okozott a szőlőben, meg a még be nem takarított gabonában. Az aradhegyaljai villamos vasut sinei gyorsan megteltek a hegyekről lezuhánó törmelésekkel, iszappal, úgy, hogy vasárnap délután átszállással közlekedtek, de hétfőn már rendbehozták a pályát. Gyorokon és Ménésen több kis épület összedőlt a vihar következtében.

— Pályázat hadseregszállításra. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara ezúton hozza az érdekeltak tudomására, hogy a cs. és kir. hadügyminiszterium az utász- és szekeres-csapatok részére különféle bányá- és kohótermékek, vas, acél- és fémárúk, faárúk, textilárúk, bőrárúk, lőszerszármok és kellékek, végül kerámiák és vegyitermékek szállítására írt ki pályázatot. A szállítandó cikkek pontos jegyzéke a kamarai irodában megtekinthető. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara közli a cs. és kir. hadügyminiszteriumnak sűrűn 370,000 darab koponyesomagoló szijra (Mantelpackriemen) velna szüksége. Ily szijért legfeljebb két korona 82 fillér egységárat fizetnek. A szállításnak mielőbb, de legkésőbb szeptember végéig meg kellene történnie. A minta a cs. és kir. ruhatarban megtekinthető. Ajánlatok vagy az egész mennyiségre, vagy annak egy részére folyó hó 25-én déli 12 óráig a m. kir. Kereskedelmi Múzeum Igazgatóságához (Budapest, V., Akadémia-utca 3.) intézendők, melyekben a vállalt kötelezettség részletesen körülírandó s az, hogy az ajánlattevő a mintát ismeri.

— Pénzadományok az aradi Vörös Kereszt egyletnek. A Vöröskereszt egylet aradi fiókjához a következő pénzadományok érkeztek, Aradi és osanádi egyesült vasutak r. t. igazgatósága 50 korona, Salacz Gyula ravatalára szánt koszoru megváltása címén, Gellényi Ernő 20 korona, Visky Pál dr. ravatalára szánt koszoru megváltása címén, Ring Géza 20 korona, Salacz Gyula ravatalára szánt koszoru megváltása címén. Az adományokért ez uton mond hálás köszönetet Vásárhelyi Janka elnöknek.

— Fiumában a leveleket nyitva kell feladni. Fiuméből jelentik: A fiumei főpostahivatalhoz rendelet érkezett, mely szerint az egyszerű és ajánlott leveleket nyitva kell feladni. A postai szállítólevelek és utalványok írásbeli közleményt nem tartalmazhatnak.

— Hipnotikus álomban megtalált hedi fogoly. Nagyváradról jelentik: Fényes Barna nagyváradai honvédszászados, Fényes Endr nyugalmazott táblabíró fia, a háboru első hó napjában eltűnt az északi hadseregben. Augusztus elején előzetelt állásban volt, ahova egy orosz gránát hullott. Látták, hogy a százados a fejé sulyosan megsebesült és véresen rogyott le földre. Az állást a mieinknek el kellett hagyni és az oroszok foglalták el azt. Rövid idő múlva megsebesítés érzéket és sikerült az el foglalt állást hamarosan visszaszerezni. Keresni kezdték a sebesült századosot, de nem volt csatlakoztatott halott hősök között. Nyomra veszték. A családja érdeklődött mindenütt, hogy vajjon nem esett-e orosz fogságba, de semmit sem tudhattak meg róla. Az eltűnt százados felesége nem akarta binni a tragikus valószínűséget. Minden sebesült honvédőt, aki Nagyváradra vetődött, érdeklődött férje felől, de nem volt senki, aki a hitében megerősítette volna. Most azután érdekes fordulat történt. Zomborban egy hipnotizőr produkálta magát. Az előadáson jelen volt Lovassy István pénzügyi tisztviselő, Fényes százados rokona is. A hipnotizőr elaltatott egy leányt.

— A médium bárkinek a gondolatát elmondja és mindenkinek a kérdéseire felel — mondta a hipnotizőr — és felkérte a jelenlevőket, hogy kísérletezzenek.

Lovassy István a médium elé állt.

— Kire gondolt ez az ur? — kérdezte a hipnotizőr a médiumtól.

— Egy katonára, akinek Barna a kereszt neve és a gallérija három anyanyelven — felelte a médium.

— El-e?

— Elcsett, de él.

— Höl?

— Taskendben van. Oroszországban. Hat hónapig nem tudott magáról semmit, de él.

Lovassynak ez elég volt: Tényleg Fényes Barnára gondolt, amikor a médium kezét megfogta. A százados családja egy semleges követtség néjén táviratot küldött Taskendbe, hogy Fényes Barna honvédszászados tényleg ott van-e hadfogságban? Most az egész család a legnagyobb izgalomban várja Taskendből a választ.

— Köszönetnyilvánítás. Serbován Milán temesnagyfaluasi lakos a Darányi utcai tartalék-kórház részére 50 koronát adományozott, mely adományért a kórház vezetősége ez uton fejezi ki hálás köszönetét.

— Egy kis árjegyzék kivonata Fischer áruházának a Szabadság-téren, u. m.: nyers selyem női és férfi-ernyők Kor. 4.50 fillér, férfi cerna-harisnyák katonák részére is megfelelők, 50 fillér párja. Turista ingek nagy választékban 3 korona darabja, rövid alsónadrágok 1.50 fillér. Mindenki keresse fel a Fischer áruházat a Szabadság-téren. Fénykép adomány. 227

— Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

— Irógépeket, levélbélyeg-gyűjteményeket és egész könyvtárakat méltányos áron vasz Kerpel László könyvkereskedés. 193

— Papírárubból nagy engedményt nyújt viszonteladókna Kerpel papirnagykereskedése. 193

— Felhívjuk a tanuló ifjúság figyelmét a székelyi alkalmából Kerpel László 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára. 3

— Uszák tanítás a Neptunban hölgyeknek és uraknak egész nap. 2552

— Az „Aradi Közlöny” egyes példányai Budapesten kaphatók Breuer Nővérek dohánytözsdejében VI., Teréz-krut 54.

Kétszáz katonaszabadítás Versecen.

Ot orvost tartóztattak le. — Verbuválták a szabadulni akarókat.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Versec, július 19.

Versec városa a mostani háboruban szomorú nevezetességre tett szert. Versec nevéhez fűződik egy nagy katonaszabadítási botrány, mely méreteiben valóban egyre nagyobb méderben hömpölyög. A botrányt a verseci határrendőrségi kapitányság emberei fedezték fel s mikor már számos adat birtokában voltak, akkor azt közölték a katonai hatósággal, melynek részéről Szentgyörgyi dr. szegedi honvéd százados-hadbíró, Sebők Kolos dr. temesvári császári és királyi százados-hadbíró, majd később Stössinger dr. temesvári főhadnagy-hadbíró foglalkoztak az ügyvel és egymásután tartóztatták le Trebitsch Gyula dr., Kende József, Balogh Zeigmond dr. és Prosteán Oktávián dr. orvosokat. Letartóztatásba került azonkívül Anniev József vendéglős és a felesége, Kende József dr. felesége és több egyén, akik bűnrészesek voltak. Kohn Emil dr. csak öngyilkosság által szabadult meg a letartóztatástól.

Császár Károly határrendőrségi detektív-felügyelő és Pap József határrendőrségi detektív, akik ebben az ügyben nyomoztak és akik saját bevallásuk szerint ilyen nagyarányú katonaszabadítási ügyben még soha nem folytattak kutatást, még mindig Versecen időznek. Ebben a gyászos ügyben ismét történt letartóztatás. A letartóztatott egyén szintén orvos, aki a már letartóztatott orvosokkal együtt teljesített szolgálatot a verseci kórházban. Az orvos neve Fitz József dr. és jónévű verseci családból való. Atyja tekintélyes és jómódu verseci polgár. Fitz József dr. a botrány kiptartásának idején azonban már nem tartózkodott Versecen, mert onnan előzőleg egy hadtápszázalóval együtt a pestmegyei Téténybe vezényelték. A vizsgálat elején ellene nem is merült fel gyanu, a bizonyítékok, hogy a katonaszabadításban neki is része volt, csak a későbbi vizsgálat és vallomások során merültek fel ellene. Ennek következménye az volt, hogy Fritz József dr.-t a múlt héten Tétényben letartóztatták és a szegedi honvéddad-bírósi fogházba vitték.

Anniev József verseci trafikos volt az orvosok felhajtója. A mozgósításkor Anniev, a nélkül, hogy italmérségi engedélye lett volna, pálinkát, bort és sört is kezdett kimérni boltjában. Boltja nem volt messze a vasutól és a bevonulók előszeretettel keresték fel, mert ott nemcsak dohányt és inivalet kaptak, hanem jó pénzért még értékes tanácsot is. Anniev bizalmasa volt Trebitsch dr.-nak és az ő révén a többi orvosnak — különösen Kende doktornak.

Anniev a nála megfordult embereket ki-kérdezte vagyoni viszonyaik felől és megkérdezte őket, hogy nem szeretnének-e a katonai szolgálat alól megmenekülni. Olyan emberek is, a kiknek soha ezükbe sem jutott volna ennek lehetősége, kapva kaptak az alkalmon és hajlandóknak mutatkoztak ezért kisebb-nagyobb összegeket áldozni. A kiszabadításnak nem volt meg a szabott ára. Voltak olyanok, a kik csak száz koronát fizettek, de szerepel a kiszabadultak listáján olyan is, a kinek ez több ezer koronába került.

Az orvosok még a kórházban is tartották maguknak felhajtókat. Ilyenek voltak például

Geiringer és Praschka nevű kórházi alkalmazottak s rajtuk kívül még többen, akik ma már szintén foglyok. Ezeknek viszont az egyes századoknál voltak bizalmi embereik, akik azokat az ujoncokat, akiken látták, hogy nem izlik nekik a katonaság, beküldték a kórházba, ahol őket aztán a kórházi alkalmazottak kioktatták és megalkudtak velük.

Trebitsch, Kende, Kohn, Prosteán és Fitz doktorok leplezetlenül tárgyaltak az eléjük vezetett emberekkel és csak a kialakított díj befizetése után állapították meg betegségüket és vezették őket a nekik szabadságot adó felülvizsgálatra, ahol egyszerűen katonai szolgálatra képtelenségükre jelentették ki őket. Kende József dr. az emberekkel emeleti szobájában tárgyalt s legtöbb esetben a felesége is jelen volt, aki segített a rábeszélésben és az alkuban. Ezért és azért is, mert férjének letartóztatása után igyekezett a vizsgálatot félrevezetni, Kende József dr. szintén letartóztatott.

Megtörtént azonban az, hogy Kende a felülvizsgálatra vezetett emberek közül elfelejtette azoknak a nevét, akik a díjat nála, vagy valamely orvostársánál befizették és nem a „megváltott” egyént jelentette ki szolgálatra képtelenségnek, hanem olyat, aki nem fizetett semmit és tényleg szolgálatképtelen volt. Az orvosok később abban állapodtak meg, hogy a kiszabadítandó egyéneket külön szobában helyezik el, amit meg is tettek.

A határrendőrség már a télen kezdett ebben az ügyben nyomozni, de nem sikerült bizonyító adat birtokába jutni. Végre márciusban egy Dengl nevű német földműves, akit ismételtén hallgattak ki, bevallotta, hogy öt négyezer korona letétele ellenében szabadították ki a katonaság alól a verseci kórházban. Dengl vallomása után aztán könnyű dolog volt az ügy folytatása. A határrendőrség ettől kezdve együttesen járt el a katonai hatósággal s a letartóztatások egymást követték. Fritz József dr. letartóztatásával azonban a bűnös emberek lajstroma még mindig nem teljes. A vizsgálat még folyik s valószínű, hogy a közel jövőben újabb letartóztatások lesznek.

Eddig közel kétszáz olyan esetet derítettek ki, amikor egyes egyéneket jogtalanul szabadították ki a katonaság alól. A vizsgálat mindegyre újabb eseteket derít ki. A jogtalanul kiszabadított egyéneket Versecen újból fogják sorozni s akkor kiderül majd, hogy képesek-e fegyveres szolgálatra, vagy sem. Aligha lesz közöttük egy is olyan, akit testi gyengeség, vagy betegség miatt vissza kellene vetni.

— Adjunk látszóveket katonáinknak. Jó távcső egész csapatokat menthet a meglepetés veszedelemétől és az ellenség kiképzésére is a legbiztosabb segítő eszköz! Küldjük el távcsőveinket hős katonáink számára a Hadsegélyző Hivatal címére (Budapest, IV. Váci-utca 38. szám.)

VÁROS ÉS MEGYE

Aremelést kérő városi szállító. Mat-tuschek L. és fia cég, a város köztulajdonosának szállítója azzal a kéréssel fordul a tanácshoz, hogy tekintettel a kender árának óriási emelkedésére, szerződéses árait javítsa meg. A gazdasági szék 10 százalékos emelést javasol. Lőcs Rezső helyettes polgármester arra kérte a bizottság tagjait, hogy a jövőben, az esetre, ha

a tanács az ilyen kérdésekben megelőzi a bizottság javaslatát, őt legyenek szószóli a törvényhatóság előtt a méltányos kérésnek.

Utak kavicsolása. Több törvényhatósági ut kavicsolására a gazdasági szék ma tartott ülésén arlejtést írt ki. A pályázat határideje mához két hétre jár le.

A városháza cézárja.

(Apróságok Salacz polgármesterről.)

Arad, július 19.

Kivételesen, vagy más pályára ugrott újságírók, akik riporter-éveik egy részét tizenöt-husz év előtt az aradi városházán nyűtték, közömbösen olvasnak olyan zsurnaliszta-bravurokról, amikor például valakinek sikerül egy-egy európai államfőt, egy-egy begombolozott külügyminisztert, vagy valamelyik hadvezért megintertülvölni. Kétségtelenül vannak nehezen és még nehezebben záródó ajtók, a melyeket csak a legnagyobb merészség, vagy a legügyesebb csehtóság tud a nyilvánosság számára megnyitni.

— Csekélység, — próbáltak volna az öreg Salaczhoz bejutni! . . .

Amilyen szigorú volt a hivatalnokaival szemben, oly annyira merev a hiraszolgálat felé. Rendkívül nagy súlyt helyezett arra, hogy a polgármesteri jelentéseket az újságok szó szerint közöljék, nem hagyva ki belőle, hogy hány vörheny-betegülés „adta elő magát”, (ez a szép kifejezés azóta is megmaradt a polgármesteri jelentésekben) de azontul semmit sem volt hajlandó elárulni a toronyalja titkaiból. Akik az ő idejében voltak polgármesteri fogalmazók (s ezekből egész tábor van már Aradon: Parecz Béla dr., az ügyvédi kamara elnöke, Somló Armin dr., Velcsov Géza dr.) azok előre felvilágosították a szentek szentjébe kívánczó újságírókat:

— A nagyságos urhoz? Ha azt akarják, hogy elcsapjanak, akkor beengedem magukat...

Ugy is tekintette a városházára járó újságírókat, mint hivatalos funkcionáriusokat, akik az ő szubordinációja alá tartoznak. Egy tanácsülés alatt megtörtént, hogy az újságíró asztalnál ülő ifjú urak, a tanács urak példájára, cigarettára skartak gyújtani. A tanácsban elnöklő Salacz azonban keményen rájuk szólt:

— Itt csak mi szivarozunk, az urak nem!

Hire maradt a hivatalnokokkal szemben is a szigorúságának. Takán nem is a cselekedeteiben, hanem az egyéniségében volt ép az imponáló, védekezést nem tűrő szigorúság. A magas ember, amint ősz, sürt szemöldökei alól keményen végigpillantott a hivatalnokán, olyan félelmet tudott gerjesztetni, mint a tábornok a kis zászlós lelkében.

De a szigorú külső alatt jó, könnyen lágyítható lélek volt. Viszont a szigorúságát még a városatyákkal szemben is érvényesítette. Az ő idejében voltak a leghevesebb viták, amelyek során különösen az öreg Steiner Jakab pattant ki a nyakas, álláspontjából sohasem engedő podeszta ellen. Viszont az ő rendeletéből Vannay Gyula, aki akkor aljegyző volt, minden esztendő végén statisztikát készített arról, hogy melyik városatyá hányszor volt jelen és hányszor maradt távol a közgyűlésekről, a gazdasági szék, a pénzügyi, jogügyi bizottság, az iskolaszék és a vámkezelést ellenőrző-bizottság üléseiről. Ezt azután közzétette az újságokban: lássa a polgárság,

ti a hanyag és ki érdemes a közbizalomra!

A szigorúságával együttjárt a takarékoság, amelyet a városnál érvényesíteni igyekezett. Hogy mennyire vitte ez a szenvedély... a Nyári Színház ismeretes sorsa mutatja. Mikor nagy fellobbanással elhatározta a város, hogy a színházat állandósítja és a végből Nyári Színházat épít, Salacz egy nap azzal állt a tanács elé.

— A minap Gyulán jártam. Ott felhagynak egy katonai lovardával. Potom áron megvettem a lovarda tetjét a Nyári Színház részére. Tabakovits majd hozzátérvezi, ami még kell...

Nem látott semmi szentségtörést abban, hogy a lovarda-tető a Muzsának adjon födelet. A fő, hogy a város előbbin jön ki.

Mikor nyugdíjba ment, szép egyenes alakja, mintha megtört volna. A kemény munkát, amely az élete volt, nehezen nélkülözte és ez még öregebbé tette. A későbbi újságíró-generáció is érdeklődött az emlékei iránt. Az Aradi Közlöny jubileumi számára akartunk valamit az emlékeiből köszölni. A munkatársnak, aki fölkereste, azt mondta:

— Reminiscencióim... Lenne, lenne. Huszonhat évig voltam polgármester; az alatt bizony sok minden történt. Van is sok iratom róla. De fenn van a padláson. Ha egyszer előkeresném...

Ugy látszik, nem jutott már hozzá. Kis idő múlva elfogta az öregkor gyöngösége és a Kölcsey-utcai lakásból kiköltözött Világosra. A szőlőhegyek alján, csöndesen elaludt az öreg ember, — a régi generáció szemében a város Cézárja...

Új könyvek.

* A Nyugat szépirodalmi folyóirat július 16-ai száma a következő nagyrészt aktuális és igen érdekes tartalommal jelent meg: Ambrus Zoltán: Háborús jegyzetek. Heltai Jenő: Dal. Egy asszony keze (Versek.) Ifj. Gaál-Mócs: A kastély (Novella.) Lányi Sarolta: Már akkor sírtam. Nem tiéd ez akarat... Aki el nem alszik. Vasuton. (Versek.) Radó Sámuel: Wolff, Reuter, Havas, stb. Havas Gyula: Nyári emlék (Vers.) Demekritosz a magyarokról. Ady Endre: Az itélet előtt. Aki várni tud. Vallozás a szerelemről. (Versek.) Tábori posta. Fegyver. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX., Lónyay-utca 18. Előfizetési ára: Egy évre 24 korona, félévre 12 korona, egyes szám ára 1 korona 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal.

* A Társaság. Az e heti számban László István folytatja érdekes napkeleti történelmét a Ruth-ot, amelyhez az alkalommal is művészi illusztrációt készített Márton Ferenc. Dobay István befejezi Konstantinápolyi Elmények című színes utazásját. Ambrus Zoltán a háború meglepetéseiről ír egy igen értékes cikket. Ezenkívül novella, vers, továbbá divatlevél és könyvszemle egészíti ki a kedvelt lap legújabb számának tartalmát. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal. Budapest, Ritz-szálló.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1915. július 20-án:

Király Ernő vendégfelleptével:

S z i b i l l.

Operette 8 felvonásban.

Kezdete este 8 órakor.

Feljelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.*

Limbeck János és fia első m. kir. szab. érekeporos gyára és temetőre rendező vállalata.

Endrődi Salacz Gyula és endrődi Salacz Iván, mint fiai. Szalai Gyuláné, endrődi Salacz Erzsébet, Faragó Istvánné, endrődi Salacz Ilona, mint leányai úgy a saját, mint az alulírottak és az összes rokonok nevében is mély fájdalommal tudatják, a forrón szeretett és felejtethetetlen jó édesapát, apát, nagyapát, testvér és rokon

endrődi Salacz Gyula

kir. tanácsos, Arad szab. kir. város nyugalmazott polgármestere, volt országgyűlési képviselője, a vasakoronarend lovagja, 48-as honvéd hadnagy, az Arad-Gősbírói Egyesült Vasutak igazgatójának seb. seb.

folyó évi július 17-én este 1/10 órakor, Világoson, 84-ik évében történt jobblétre szenderült.

A megboldogult földi maradványai július 19-én délután 5 órakor fogtak Aradon, a felsőtemető halottas házában a rom. kath. szertartás szerint becsontatni.

Az engesztelő szent-missa áldozat a boldogult lelki üdvéért folyó hó 20-án délelőtt 10 órakor fog a főt. Minoritátszék szentegyházában az egék Urának bemutatni.

Áldás emlékére!

Világos, 1915. július 17.

Özv. Bodányi Józsefné Salacz Mária, nővére, Szalai Gyula, Faragó István, vejei, endrődi Salacz Gyuláné Lavatka Margit, menyje, endrődi Salacz Margit, endrődi Salacz Gyula, endrődi Salacz Béla, Faragó Pista, unokái. 2801

Hátszeg r. t. város diákinternátusa

fővez.

felső kereskedelmi és polgári iskolai tanulókat.

Ellátási díj 500 korona.

Női kereskedelmi szak-
tanfolyammal kapcsolatos
leányinternátus.

A délkeleti Kárpátok legszebb
és legegészségesebb vidékén.

2698

Tájékoztatót küld:

Balás Márton igazgató.

* Az emelt szöveg alatt közzétett adatok a vállalat
székhelyén.

MUSCHONG

BUZIÁSI PHÖNIX

vasmentesített szénsavdús
természetes ásványvíz.

ÜDIT, ERŐSIT, GYÓGYIT.

Borhoz és pezsgőhöz kitűnően alkalmas.

Bakteriummentes asztalvíz (radioactív.)

FOLERAKAT ARADON: Özv. Winkler Sándor,
Magyar-utca 4. szám. Telefon 596.

2519

APOLLO SZÍNHÁZ.

Július hó 20-án, 21-én, kedden és
szeddán

Orosz erkölcsök

Dráma az orosz előkelőségek
életéből 3 felvonásban.

Az előadások 7, 8 és 9 órakor kezdődnek.

1870

Izr. Leányinternátus

József főherceg-ut 19. sz.

I. emelet.

Elsőrangú okleveles tan-
erők, gondos nevelés, mo-
dern berendezés. Elemi és
középiskolai előkészítés és
továbbképző tanfolyam. Kü-
lön tárgyak: Idegen nyel-
vek, festés, zongora és mű-
vészeti kézimunkák.

Kíváncsiak prospektus díjtalan.

Igazgató tulajdonos:

Stern Ilonka,

okl. tanítónő.

2027

933.

Telefon szám

933.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári rak-tára, valamint valódi

lignum sanctum-tekegolyók és bábuk

legjutányosabb árakban kap-hatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmi- és játé-
áru üzletében 1581

Arad, Szabadság-tér 21.

Legfinomabb

Petroleum

Str. 56 ftlér.

1011

Braun N. A.

festékraktárában

Arad, Boros Beni-tér 7.

26840—II. 1915.

M. kir. pénzügyigazgatóság Arad.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság közhírré teszi, hogy a Soborsin és Marosnagyvölgy községek között egészen vaszerkezettől kincstári Maros-híd vámszedési jogának az 1916. évi január hó 1-től 1918. évi december hó 31-ig terjedő három (3) évi időre haszonbérbe-adása végett nála 1915. évi augusztus 16-án d. e. 10 órakor — felsőbb jóváhagyás fentartásával — írásbeli zárt ajánlatok útján nyilvános ár-
verés fog tartatni.

A haszonbérlet elnyerésére annak lehet kilátása, aki a legma-gasabb ajánlatot teszi és aki amellyel arra a legalkalmasabbnak fog találtatni; miért is kárpótlást egyetlen árverező sem igényelhet azért, hogy ajánlata el nem fogadtatott.

Az egyévi haszonbér összegének megfelelő kikiáltási ár hatezer (6000) korona.

Az egykoronás bélyeggel ellátott, sajátkezűleg aláírt írásbeli zárt ajánlathoz az ajánlattevő vagyoni állapotát, bérleti képességét igazoló hatósági bizonyítvány és 300 korona bánatpénznek, vagy megfelelő értékű a magyar korona területén óvadékképes értékpapírnak az aradi adóhivatalnál történt letételéről kiállított hivatalos letéti nyugta csatolandó és benne a megajánlott évi haszonbérösszeg számokkal és be-tülkkel tisztán, érthetően kiírandó és világosan kijelölendő az is, hogy ajánlattevő az árverési feltételeket ismeri és azoknak magát feltétle-nül aláveti. Az ajánlathoz készpénzt csatolni nem tanácsos.

Oly kincstári bérlők, kik haszonbérrel vannak hátralekban, to-vábbá azok, kik csőd, gyámság vagy gondnokság alatt állanak, vagy akik nyereségvágyból eredő büntettért elítéltek, az árverésben részt nem vehetnek.

Az ajánlatok a következő felirattal: „Ajánlat a Soborsin—maros-nagyvölgyi kincstári híd vámszedési jogának bérletére” az árverés napjának d. e. 10 órájáig közvetlenül vagy posta útján az aradi kir. pénzügyigazgatóságnál nyújtandók be.

Elkészítetten beadott, vagy postal úton elkészve beérkezett valamint távirati, szóbeli úton vagy megbízott útján tett ajánlatok, úgy nem-különbözően más árverezők ajánlatával kapcsolatban tett felüligelő aján-latok és utóajánlatok semmi szín alatt sem fognak figyelembe vé-tetni még azon esetben sem, ha azok egy újabb árverés esetére kö-telezőleg fentartatnak is.

Egyéb árverési és haszonbérleti feltételek az aradi kir. pénzügy-igazgatóságnál (Pénzügyi palota, XXIX. sz. ajtó) tudhatók meg.

Arad, 1915. július 2.

2597

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Tűzifa eladás!

Ajánlunk Marosborsa és Borossebes állomásokon elsőosztályú cserhasábfát, első- és másod-osztályú cser- és tölgydorongfát, valamint harmadosztályú vegyes selejtfát waggonokénti vételre. Bővebbet

2602

Kossuth-utca 68.

Kádár és Böhm, fatermelők.

26841—I. 1915.

M. kir. pénzügyigazgatóság Arad.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság közhírré teszi, hogy a Máriaradna és Lippa községek közötti kincstári Maroshid vámszedési jogának az 1915. évi december 1-től 1918. évi december 31-ig terjedő három (3) egymásután következő évre haszonbérbeadása végett nála 1915. évi augusztus 16-án d. e. 10 órakor felsőbb jóváhagyás fentartásával írásbeli zárt ajánlatok útján nyilvános árverés fog tartatni.

A haszonbérlet elnyerésére annak lehet kilátása, aki a legma-gasabb ajánlatot teszi és aki arra alkalmasnak fog találtatni, minélfogva egyetlen árverező sem igényelhet kárpótlást azért, mert az ő ajánlata el nem fogadtatott.

Az évi bérösszeg tizenhatezer (16.000) koronában állapítatik meg s ez képezi a kikiáltási árt is.

A sajátkezűleg aláírt írásbeli zárt ajánlathoz az ajánlattevő va-gyoni állapotát, bérleti képességét igazoló hatósági bizonyítvány, to-vábbá a kikiáltási ár öt (5) százalékának megfelelő 800 korona kész-pénznek, vagy a Magyar korona területén bánatpénz gyanánt elfogad-ható megfelelő értékű óvadékképes értékpapírnak az aradi vagy a máriaradnai m. kir. adóhivatalnál letétbe helyezésétől kiállított hiva-talos nyugta csatolandó, benne a megajánlott évi haszonbér összeg nemcsak számokkal, hanem betűkkel is tisztán, érthetően kiírandó és világosan kijelölendő az is, hogy ajánlattevő az árverés feltételeit melyeket alávetni tartozik, ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

Az ajánlathoz készpénzt csatolni nem tanácsos.

Oly kincstári bérlők, kik haszonbérrel vannak hátralekban és azok, kik csőd, gyámság, illetőleg gondnokság alatt állanak, vagy akik nyereségvágyból eredő büntettért elítéltek, az árverésben részt nem vehetnek.

A szabályszerűen aláírt 1 koronás bélyeggel ellátott és ajánlat-tevő által sajátkezűleg aláírt ajánlatok lepecsételt borítékban a követ-kező felirattal: „Ajánlat a máriaradnai lippai kincstári Maroshid vámszedési jogának bérletére” az árverés napjának d. e. 10 órájáig az aradi kir. pénzügyigazgatóság főnökénél nyújtandók be, vagy oda posta útján küldendők be.

Elkészítetten beadott vagy a posta útján elkészítetten beérkezett, va-lamint távirati, szóbeli és utóajánlatok semmi szín alatt sem fognak figyelembe vétetni még azon esetben sem, ha azok egy újabb árverés esetére kötelezőleg fentartatnak. Ugyisint nem fognak figyelembe vétetni megbízottak útján tett ajánlatok sem.

Egyéb árverési és haszonbérleti feltételek az aradi m. kir. pénzügy-igazgatóságnál tudhatók meg.

Arad, 1915. július 2.

2597

M. kir. pénzügyigazgatóság.

ALVÁCZA

kénes hőgyógyfürdő

Arad- és Hunyadmegye határán.

Kitűnő eredménnyel gyógyít esúzt, köszvényt, reumát, esontszút, lobosodást és különböző női bajokat.

A fürdőközönség kényelmének nagyobbfokú kielégítésére, tetemes befektetéssel új fürdőház épült, teljesen modernül berendezve, uszodával és kádfürdőkkel. Természetes kénes hőforrásai 28—32 és 38° C hőmér-sékletűek. Nagy árnyas park. Gyönyörű kiránduló-helyek. Tennis- és tekepályák. Kitűnő ózondus levegő.

Csodás gyógyhatás.

A vonatok közvetlenül a fürdőparknál állanak meg. — Posta és táviró.

— Külön rituális koszt is kapható. —

Sebesült katonáknak 30% engedmény. Prospektussal készséggel szolgál

BERKOVITS IZIDOR,
fürdőtulajdonos.

2453

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűvel 8 fillér.

Vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzással jelzandők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

„Zeneértő“-nek levél ment, kérem azt átvenni. 2606

ALKALMAZÁST KERES.

A háztartási teendőkben teljesen jártas gazdaszöny állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2607

Államháztartásból

klünöden képesített, jelenleg jegyzői irodában működő 40 éves, hámentes, nyugdíjas hivatalnok nagyobb vállalatnál alkalmazást keres. Megkereséseket „Megbízható“ jellegre a kiadóhivatalba kér. 2608

Nyugdíjas vasutas

könyvvezetői, irodai, vagy bizalmi állást elvállal. Cím a kiadóhivatalban. 2248

ALKALMAZÁST NYER.

Egy szorgalmas,

megbízható minenes, aki a főzéshez ért, azonnali felvételre. Cím a kiadóhivatalban. 2609

Ügyes

kifutófiu felvétetik. Elcs Arminpál. 2596

Fűszer-

és rőtös kereskedő segéd, azonnali belépésre kerestetik. Román nyelv tudása megkívánatik. Kulnicá Mór Ópécska. 2595

Egy nagyobb kifutó fiu felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

Intelligens leány

elárúsonőnek felvétetik Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében. 2544

Egy

jóházból való fiu tanulóknak felvétetik Piek Ernő és Tezi cégénél Arad, Andrásy-tér 17. 2578

ÜZLETEK.

Betéti társaság

keresek élelmiszer és terménykereskedésnek megkezdéséhez. Ábrahám Mór, Ludesd nynyadmege. 2585

INGATLAN.

Szűlő

Györökön, természettel együtt, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2604

KIADÓ LAKÁS.

Női vagy férfi szabóságoknak alkalmas 4 szobás lakás, a város legforgalmasabb helyén, azonnali kiadó. Bövebbet Kell és Krausz cégnél. 2528

Földesinté

öt szobás modern lakás, augusztus 1-re kiadó. Lakásnyilvántartási Iroda, Deák Ferenc-utca 8. Telefon 816. 2585

Erzsébet királyné körút 18. a. számú ház első emelete, mely modern ötszobás lakásból áll, azonnal vagy f. évi augusztus hó elsejére kiadó. 1646

Nádor- és Dobó-u. sarok

4 utcai szoba, üvegezett veranda, fürdőszoba és mellékhelyiségek-ből álló renovált lakás augusztus 1-re kiadó. 2291

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Cséplőgépek

való szivattyu, eladó. Aulich Lajos-utca 15. 2594

400 mm. gypszena

eladó. Megkeresések Titz Alfrédnél, Köved (Aradm.) kéretnek. 2605

Kénporfűvek

kézi és háti készletei Kovács Soma és Társánál, Aradon. 2608

Fehér vászon-

cipők, kivágott, párja 6 korona, egy pántos 7 korona, Pumps kivágott 8 korona, fűzős regatta, amerikai forma 10 korona. Cipő Tézse Arad, Apollo mosi mellett. 5161

A „Rex“ mű-étejszír

az egyedüli, amely a diagnózist legjobban pótolja, és emellett sokkal olcsóbb; Állandó raktár Ehrenfeld Ignác fűszerkereskedőnél Arad, Boros Bent-tér. 2488

Boszniai szilvale

kapható Färber Lajos cégnél. 2480

Egy

tiszti ló, teljes felszereléssel eladó. Bövebbet Kápoln-u. 8/b. alatt. 2584

Papírszalvéta

1000 darab 5 koronáért kapható Pichler Sándor papírkereskedésében, Szabadság-tér. 781

KÜLÖNFÉLE.

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny“ részére felvétetek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8 Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

Értesítés!

A „Gránátos“-hoz címzett várbeli korosma (Kantin) a temesvári katonai parancsnokság 27273. sz. rendelete alapján nyilvános pályázat útján haszonbérbe adatik.

Közelebbi felvilágosításokat a vár kaszárnyaparancsnoksága nyújt, ahol a pályázati feltételek betekintésre rendelkezésre állanak.

A harctéren elesettek özvegyei és továbbszolgáló altisztek előnyben részesülnek.

Pályázati határidő f. hó 24.

Cs. és kir. Laktanyaparancsnokság Arad-vár. 2598

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

órás és ókszerész üzlete ARAD, Szabadság-tér. Telefon 944.

Gépolaj, hengerolaj, gépszir, kocsikenőcs, gyanta

legolesőbb napi árban kapható

Färber Lajos cégnél.

ZSIR

prima, egészséges idei kg-ja 4-80 korona.

Szalonna

napi árban kapható

Kalmár Endrénél

Arad, Asztalos Sándor- és Chorin-utca sarok. 670. Telefon szám 670.

T. gazdaközönség

figyelmébe!

és cséplési idényre:

Maggyut, Gyantát, Gépolaj, Kocsikenőcsöt, Kőolajat.

2235

Szőlőpermetezésre

rézgálicot

legolesőbb napi áron ajánl

Hubert József

Arad, Szabadság tér. Telefon 262.

Költözők figyelmébe!

villany bevezetéseket, csillár. átszereléseket jutányosan végez

Kalmár József villanszerelési vállalata Arad, Salac-utca 2. sz. 242. Telefonszám 242.

Kékkő és hárs

kapható

Färber Lajos cégnél. 2418

Nagyszerűen bevált a harctéren kórosoknál és általában mindenképpen mint legjobb

fájdalomcsillapító bedörzsolés

meghűlés, rheuma, közhány, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. esetekben

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. csipetel. composit.

Horgony-Pain-Expeller pótléka. Üvege K -80, 1-40, 2-

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany Csizkányon“ címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárakban, Prága I, Elisabethstr. 6.

Magyarországi szétküldés.

8509